

SLUŽBENE NOVINE TUZLANSKOG KANTONA

GODINA 18 • TUZLA, SRIJEDA, 28. DECEMBAR 2011. GODINE • IZDANJE NA BOSANSKOM JEZIKU • BROJ 17

629

Na osnovu člana 24. stav 1. tačka c) Ustava Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona", br. 7/97, 3/99 i "Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 13/99, 10/00, 14/02, 6/04 i 10/04), na prijedlog Vlade Tuzlanskog kantona, Skupština Tuzlanskog kantona, na sjednici održanoj 22.12.2011. godine, donosi

ZAKON

O SREDNJEM OBRAZOVANJU I ODGOJU

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet zakona)

(1) Ovim zakonom uređuje se obavljanje djelatnosti srednjeg općeg obrazovanja, srednjeg stručnog obrazovanja, obuke i odgoja u srednjoj školi, osnivanje, organizacija i finansiranje rada srednje škole, prava i obaveze roditelja, autonomija srednje škole, uloga i obaveze srednje škole, organizovanje i izvođenje obrazovno-odgojnog rada u srednjoj školi, osnovna pitanja nastavnih planova i programa, standardi ocjenjivanja i ispiti, način imenovanja i nadležnost organa srednje škole, status nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, status učenika, obrazovanje i obuka odraslih i druga pitanja u vezi sa obavljanjem djelatnosti srednjeg obrazovanja i odgoja na području Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Kanton).

(2) Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za lica u muškom rodu su neutralni i odnose se na muška i ženska lica.

Član 2.

(Svrha obrazovanja i odgoja)

(1) Srednje opće i stručno obrazovanje i odgoj je djelatnost od posebnog društvenog interesa.

(2) Svrha srednjeg općeg i stručnog obrazovanja i odgoja je da kroz intelektualni, fizički, moralni i društveni razvoj pojedinca, u skladu s njegovim mogućnostima i sposobnostima, doprinese stvaranju društva zasnovanog na vladavini zakona i poštivanju ljudskih prava, te doprinese njegovom društveno-ekonomskom razvoju koji će doprinijeti unapređenju životnog standarda građana.

Član 3.

(Opći ciljevi obrazovanja i odgoja)

(1) Opći ciljevi srednjeg općeg i stručnog obrazovanja i odgoja proizilaze iz univerzalnih vrijednosti demokratskog društva, te vlastitih vrijednosti sistema zasnovanog na specifičnostima nacionalne, historijske, kulturne i vjerske tradicije naroda i nacionalnih manjina koje žive na području Kantona.

(2) Opći ciljevi srednjeg obrazovanja i odgoja su:

- omogućavanje pristupa izvorima znanja kao osnovi za razumijevanje sebe, drugoga i svijeta u kojem se živi;
- osiguravanje optimalnog razvoja za svako lice, uključujući i ona sa posebnim potrebama, u skladu s njihovim uzrastom, mogućnostima i mentalnim i fizičkim sposobnostima;

- promocija poštivanja ljudskih prava i osnovnih sloboda i priprema svakog lica za život u društvu koje poštuje principe demokratije i vladavine zakona;
- razvijanje svijesti o pripadnosti državi Bosni i Hercegovini, vlastitom kulturnom identitetu, jeziku i tradiciji, na način primjeren civilizacijskim tekovinama, upoznavajući i uvažavajući druge i drugačije, poštujući različitosti i njegujući međusobno razumijevanje, humanizam prema čovjeku i prirodi, toleranciju i solidarnost među svim ljudima, narodima i zajednicama;
- osiguravanje jednakih mogućnosti za obrazovanje i odgoj i mogućnosti izbora na svim nivoima obrazovanja, bez obzira na spol, rasu, nacionalnu pripadnost, socijalno i kulturno porijeklo i status, porodični status, vjeroispovijest, psihofizičke i druge lične osobine;
- postizanje standarda znanja koji se mogu komparirati na međunarodnom, odnosno evropskom nivou, koji omogućavaju uključivanje i nastavak školovanja u zemljama Evrope;
- podsticanje cjeloživotnog učenja;
- promocija ekonomskog razvoja;
- uključivanje u proces evropskih integracija.
- osiguravanje pod jednakim uvjetima učeniku pravo na srednje opće i stručno obrazovanje i obuku u skladu s vlastitim interesom i sposobnostima,
- pružanje podrške učeniku u izboru odgovarajućeg zanimanja i integrisanja u društveni život,
- razvijanje svijesti učenika o potrebi za daljnjim obrazovanjem i obukom,
- osiguravanje uvjeta za razvoj i promociju tradicionalnih zanata,
- usklađivanje potreba sa zahtjevima i kretanjima na tržištu rada,
- dovođenje općeg i stručnog obrazovanja i obuke na nivo obrazovanja kao u zemljama članicama Evropske unije.

Član 4.

(Pravo djeteta na obrazovanje)

(1) Svako dijete ima jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti učešća u odgovarajućem obrazovanju, bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi.

(2) Jednak pristup i jednake mogućnosti podrazumijevaju osiguranje jednakih uvjeta i prilika za sve, za početak i nastavak daljeg obrazovanja.

(3) Odgovarajuće obrazovanje podrazumijeva obrazovanje koje, u skladu s utvrđenim standardima, osigurava djetetu da na najbolji način razvije svoje urođene i potencijalne umne, fizičke i moralne sposobnosti u oblasti obrazovanja.

Član 5.

(Definisanje pojmova)

(1) Srednja škola (u daljem tekstu: škola) je ustanova u kojoj se vrši srednje opće obrazovanje i odgoj i srednje stručno obrazovanje,

obuka i odgoj učenika koji su prethodno završili osnovnu školu. Zavisno od vrste obrazovnog programa razlikuju se: gimnazija, umjetnička škola, tehnička škola, stručna škola, vjerska škola i škola za obrazovanje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama.

(2) Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija) je samostalna upravna organizacija koja je nadležna za uspostavljanje standarda znanja, ocjenjivanje postignutih rezultata i razvoj zajedničke jezgre nastavnih planova i programa u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju i za druge stručne poslove u oblasti standarda znanja i ocjenjivanja kvaliteta koji su određeni posebnim zakonima i drugim propisima.

(3) Srednje opće obrazovanje i odgoj i srednje stručno obrazovanje, obuka i odgoj predstavljaju integralni dio obrazovnog sistema u Bosni i Hercegovini, koje osigurava sticanje općeg obrazovanja, vještina i znanja iz određenih zanimanja i osnovu kontinuirane obuke s ciljem aktivnog uključivanja u proces rada ili nastavka daljeg obrazovanja, a podrazumijeva različite vrste i oblike obrazovanja i odgoja, osposobljavanja i usavršavanja kroz početno kontinuirano, redovno ili vanredno obrazovanje i obavljanje prakse, a obuhvata i stručnu obuku djece i odraslih.

(4) Klasifikacija zanimanja za srednje stručno obrazovanje i obuku je akt kojim se utvrđuju porodice zanimanja, dužina obrazovanja, nivo i oblik obrazovanja i vrsta škole. Klasifikacija se, prema potrebi, strukturira u skladu sa kretanjima na tržištu rada i usaglašava sa evropskom praksom i evropskim klasifikacijskim okvirom za cjeloživotno učenje. Agencija inicira i predlaže nadležnim organima strukturiranje i revidiranje klasifikacije zanimanja.

(5) Inkluzija podrazumijeva sveobuhvatno uključivanje nadarenih i talentiranih učenika i učenika sa posebnim obrazovnim potrebama, teškoćama u učenju i uopće teškoćama socijalne integracije u odgojno-obrazovni sistem, svakodnevni život i društvenu stvarnost.

(6) Redovan učenik je lice koje je završilo osnovnu školu i koje u momentu upisa u prvi razred škole nije starije od 17 godina.

(7) Dijete sa posebnim obrazovnim potrebama je učenik kome je potrebno prilagođeno izvođenje obrazovnih programa uz stručnu pomoć ili posebni, individualni obrazovni program.

(8) Polaznik je lice koje je u momentu upisa starije od 18 godina koje se, pohađanjem nastave za odrasle ili polaganjem ispita, osposobljava u ustanovi za obrazovanje odraslih za sticanje određenih zvanja ili zanimanja ili se stručno usavršava.

(9) Nastavnici su lica koja realizuju nastavu u skladu sa nastavnim planom i programom.

(10) Stručni saradnici su lica koja obavljaju stručne, pedagoško-psihološke i druge poslove u školi: pedagog, bibliotekar i lica sa završenim edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom.

(11) Vannastavno osoblje su lica koja obavljaju administrativne, finansijske, operativno-tehničke i pomoćne poslove.

(12) Obrt je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih i registrovanih privrednih djelatnosti u osnovnom i dopunskom zanimanju od fizičkih lica sa ciljem postizanja dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu. Vezani obrt je obrt za čije se obavljanje traži odgovarajuća stručna sprema. Obrazovanje za vezane obrte se realizuje po nastavnom planu i programu strukturiranom kombinacijom više srodnih zanimanja.

(13) Nastavnim planom i programom se propisuju predmeti, broj časova za realizaciju sadržaja predmeta, profil i stručna sprema nastavnika, sadržaj i način provođenja maturalnog/završnog ispita, i određuju ciljevi, aktivnosti, zadaci, metodičko-didaktičke smjernice i rezultati učenja po nivoima obrazovanja, odobreni od strane nadležnih organa.

(14) Tripartitno savjetodavno vijeće je organ koji se osniva sa ciljem da se osigura veza između srednjeg stručnog obrazovanja, obuke i odgoja i tržišta rada.

(15) Savjetodavno vijeće je organ stručne škole koji pomaže školi u planiranju sadržaja programa i pomaže jačanju veza između škole i lokalnog tržišta rada.

(16) Tržište rada je tržište gdje se kroz ponudu i potražnju osigurava zapošljavanje u društvu te određuje osnovna cijena rada za pojedine poslove. Uključuje organizacije i institucije koje nude

zaposlenje i metode koje povezuju potencijalne zaposlenike sa izvorima posla i zapošljavanja.

(17) Eksterna matura je standardizirani eksterni ispit. Izvođenjem nastavnog procesa nastavnici pripremaju učenike za ispite, ali ih sami ne ispituju i ne ocjenjuju.

Član 6.

(Poštivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda)

Škola je nadležna i odgovorna da, u školi i u sredini u kojoj djeluje, doprinese stvaranju takve kulture koja poštuje ljudska prava i osnovne slobode svih građana kako je to utemeljeno Ustavom i međunarodnim dokumentima iz oblasti ljudskih prava koje je potpisala Bosna i Hercegovina.

Član 7.

(Obaveza izvođenja nastave na službenim jezicima Bosne i Hercegovine)

(1) Nastava u školi se izvodi na službenim jezicima Bosne i Hercegovine: bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku, ijevakavskog izgovora, uz upotrebu oba službena pisma (latinice i ćirilice), a u zavisnosti od potreba učenika, u upotrebi je i znakovno pismo.

(2) Jezik i kultura svake manjine koja živi na području Kantona, poštivat će se i uklapati u školu u skladu s Okvirnom konvencijom o zaštiti prava nacionalnih manjina, ovim zakonom i Zakonom o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Tuzlanskom kantonu.

(3) Škola ne smije vršiti diskriminaciju:

a) nastavnika ili drugog zaposlenika pri izboru, zaposlenju, obavljanju poslova radnog mjesta ili napredovanja na osnovu toga što u školi, u usmenom ili pismenom izražavanju, koristi bilo koji od službenih jezika Bosne i Hercegovine.

b) učenika pri prijemu, učešću u aktivnostima škole ili u bilo kojoj drugoj aktivnosti vezanoj za tog učenika, na osnovu toga što u školi, u usmenom ili pismenom izražavanju, koristi bilo koji od službenih jezika ili službenih pisama Bosne i Hercegovine.

(4) Nastavnik se posebno osposobljava da prepozna i tumači razlike između tri službena jezika Bosne i Hercegovine, u mjeri u kojoj je to bitno za predmete koje predaju.

(5) Udžbenici koji su u upotrebi u školama, moraju u potpunosti poštivati razlike između tri službena jezika Bosne i Hercegovine.

(6) Nastavu bosanskoga jezika, hrvatskoga jezika i srpskoga jezika realizuju nastavnici koji imaju odgovarajući profil i stručnu spremu utvrđenu nastavnim planom i programom.

(7) Izuzetno, međunarodne i privatne škole mogu nastavu izvoditi na stranom jeziku uz obavezno izučavanje jezika iz stava (1) ovog člana.

Član 8.

(Nastava maternjeg jezika za pripadnike nacionalnih manjina)

(1) Učeniku, državljaninu Bosne i Hercegovine, koji se izjašnjava pripadnikom nacionalne manjine, bit će osigurana nastava maternjeg jezika u školi u koju je upisan u skladu sa zakonom.

(2) Učenik, iz stava (1) ovog člana, koji želi pohađati nastavu iz maternjeg jezika, pri upisu će obavijestiti školu da je pripadnik nacionalne manjine i škola će to prihvatiti kao činjenicu bez daljih provjera ili dokaza.

(3) Nastava maternjeg jezika može biti organizovana u matičnoj školi ili za više škola na za to podesnom mjestu i realizuje se u odjeljenju, grupi ili pojedinačno.

(4) Nastavnik, koji realizuje nastavu iz stava (1) ovog člana, mora imati odgovarajuću stručnu spremu kojom se osigurava da predmet može predavati uz odgovarajući standard.

(5) Nastavni plan i program nastave i dodatne nastave na jeziku nacionalne manjine donosi Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo) i osigurava nastavna sredstva za obrazovanje manjina, na prijedlog Pedagoškog zavoda Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Pedagoški zavod), i uz ocjenu i mišljenje Vijeća nacionalnih manjina Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Vijeće nacionalnih manjina).

(6) U školi u kojoj se obrazuju samo učenici jedne nacionalne manjine, cjelokupna nastava se realizuje na jeziku te manjine, uz obavezno izučavanje jezika iz člana 7. stav (1) ovog zakona.

(7) U školi u kojoj učenici pripadnici jedne nacionalne manjine čine najmanje jednu trećinu ukupnog broja učenika u školi samo za pripadnike te manjine Ministarstvo će osigurati obrazovanje na jeziku te manjine, a ako čine jednu petinu, osigurati dodatnu nastavu o jeziku, književnosti, historiji, geografiji i kulturi manjine kojoj pripadaju, ako to zahtijeva većina njihovih roditelja.

(8) Bliži propis o obrazovanju i odgoju djece pripadnika nacionalnih manjina donosi ministar obrazovanja, nauke, kulture i sporta (u daljem tekstu: ministar).

Član 9.

(Vjerske slobode, tolerancija i kultura dijaloga)

(1) Škola će unapređivati i štiti vjerske slobode, toleranciju i kulturu dijaloga.

(2) Imajući u vidu različitost i slobodu vjerskih uvjerenja u Bosni i Hercegovini, učenici mogu, u skladu s njihovim uvjerenjem ili uvjerenjem njihovih roditelja, pohađati časove vjeronauke.

(3) Škola ne smije preduzimati mjere i aktivnosti kojima bi se ograničavala sloboda izražavanja sopstvenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.

(4) Škola će učenicima koji ne žele pohađati nastavu iz predmeta vjeronauka omogućiti da pohađaju nastavu iz predmeta historija religija.

Član 10.

(Zabranu korištenja uvredljivih didaktičkih i drugih materijala)

U nastavnim i drugim aktivnostima u školi se ne mogu upotrebljavati ili izlagati didaktički i drugi materijali, niti davati izjave od strane nastavnika i drugog školskog osoblja, čiji sadržaj bi se opravdano mogao smatrati uvredljivim za jezik, kulturu i religiju učenika koji pripadaju bilo kojoj nacionalnoj, odnosno etničkoj grupi ili religiji.

Član 11.

(Obrazovanje stranih državljana)

Strani državljanin i lica bez državljanstva, kada se može osnovano zaključiti da će takva lica u Bosni i Hercegovini boraviti duže od tri mjeseca, imaju pravo da stiču srednje obrazovanje i odgoj na području Kantona, po odredbama ovog zakona, u skladu sa konvencijama i sporazumima koje je Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama ili međunarodnim organizacijama.

Član 12.

(Strategija razvoja srednjeg obrazovanja i odgoja)

(1) Razvoj djelatnosti srednjeg obrazovanja i odgoja utvrđuje se Strategijom razvoja srednjeg obrazovanja i odgoja (u daljem tekstu: Strategija) koju donosi Skupština Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Skupština Kantona) nakon provedene javne rasprave na prijedlog Vlade Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Vlada Kantona)

(2) Strategijom se naročito utvrđuje obim potreba za obrazovanjem i odgojem određenog profila kadrova, kao i vrsta i broj ustanova srednjeg obrazovanja i odgoja.

II. OSNIVANJE, RAD I PRESTANAK RADA ŠKOLE

Član 13.

(Osnivanje škole)

(1) Djelatnost srednjeg obrazovanja i odgoja, u skladu sa ovim zakonom, obavlja škola.

(2) Školu može osnovati domaće i strano pravno i fizičko lice, u svim oblicima svojine, u skladu sa ovim zakonom i Strategijom.

(3) Vjersku školu može osnovati crkva ili vjerska zajednica.

(4) Školu, kao javnu ustanovu, osniva Skupština Kantona ili općinsko vijeće, odnosno Skupština Kantona ili općinsko vijeće u svojstvu suosnivača kada osiguraju sredstva za osnivanje i rad škole.

(5) Izuzetno, školu kao javnu ustanovu, može osnovati crkva ili vjerska zajednica, kao i drugo domaće i strano pravno ili fizičko lice, samostalno ili sa drugim pravnim ili fizičkim licem, kada Skupština Kantona ocijeni da za osnivanje škole postoji javni interes.

(6) Međusobna prava i obaveze osnivača i škole uređuju se ugovorom.

(7) Školu mogu osnovati dva ili više osnivača.

(8) Ako školu osnivaju dva ili više osnivača, njihova međusobna prava, obaveze i odgovornosti uređuju se ugovorom.

(9) Umjetnička škola može se organizovati kao pravno lice koje realizuje programe osnovnog i srednjeg obrazovanja.

(10) Međunarodna privatna škola može imati nastavne planove i programe koji u potpunosti ne pokrivaju zajedničko jezgro nastavnih planova i programa i izvoditi ih na stranom jeziku.

(11) Škola se ne može osnivati u svrhu promovisanja rasnih, nacionalnih, vjerskih, spolnih i drugih predrasuda, niti svoje funkcije smije vršiti na način protivan zakonu, odnosno na način kojim se navedene predrasude promovišu.

Član 14.

(Akt o osnivanju škole)

(1) Aktom o osnivanju škole utvrđuje se naziv, djelokrug rada i druga pitanja od značaja za rad škole.

(2) Prije donošenja akta o osnivanju škole koja nema status javne ustanove, osnivač mora pribaviti saglasnost Ministarstva.

Član 15.

(Pedagoški standardi i normativi)

(1) Škola na području Kantona osniva se i radi u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima za srednje obrazovanje i odgoj (u daljem tekstu: Pedagoški standardi i normativi).

(2) Pedagoške standarde i normative, iz stava (1) ovog člana, nakon prethodno provedene javne rasprave uz obavezno učešće sindikata, donosi ministar, uz prethodnu saglasnost Vlade Kantona.

(3) Osnivač škole osigurava finansiranje plata i drugih naknada koje nemaju karakter plata zaposlenika, njihovo stručno usavršavanje, srednje obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama, opremanje radionica, rad eksperimentalne škole, održavanje školskih takmičenja, prostora škole, nabavku školske opreme i učila u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima.

Član 16.

(Elaborat)

(1) Prije donošenja akta o osnivanju škole kao javne ustanove, osnivač izrađuje i usvaja elaborat o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja škole (u daljem tekstu: elaborat).

(2) Elaborat obavezno sadrži: potrebe društva za obrazovanjem učenika za sticanje određenog stručnog zvanja ili zanimanja, dužinu trajanja obrazovanja, profil i stepen stručne sprema koji se stiče po završetku obrazovanja, opće i posebne uvjete po Pedagoškim standardima i normativima i odgovarajućim normativima i sredstva potrebna za osnivanje i rad škole.

Član 17.

(Komisija za pripreme i početak rada škole)

(1) Osnivač je dužan da prilikom osnivanja škole formira komisiju i druga radna tijela koja će, u skladu sa ovim zakonom, izvršiti pripreme za početak rada škole.

(2) Kod osnivanja škole kao javne ustanove, komisiju iz stava (1) ovog člana u ime osnivača imenuje Ministarstvo.

(3) Zadatak komisije iz stava (1) ovog člana je:

a) izraditi prijedloge nastavnih planova i programa,

b) objaviti konkurs i provesti proceduru izbora nastavnika i stručnih saradnika,

c) predložiti minimalni broj odjeljenja za upis.

(4) Bliži propis o radu komisije iz stava (1) ovog člana donosi ministar.

Član 18.

(Uvjeti za osnivanje škole)

(1) Škola se može osnovati ako ima:

- a) odobren nastavni plan i program;
- b) dovoljan broj odjeljenja u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima (ako se radi o javnoj ustanovi);
- c) odgovarajući stručni nastavnici kadar u skladu sa nastavnim planovima i programima;
- d) sredstva za ostvarivanje odgovarajućeg nastavnog plana i programa;
- e) školske prostorije, opremu i nastavna sredstva u skladu sa odgovarajućim normativima.

(2) Broj učenika u odjeljenjima i grupama u okviru kojih se ostvaruje obrazovanje i odgoj u školi kao javnoj ustanovi, utvrđuje se Pedagoškim standardima i normativima.

Član 19.

(Provjeravanje uvjeta za početak i rad škole)

(1) Škola može početi sa radom kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti predviđeni odredbama člana 18. ovog zakona i Pedagoškim standardima i normativima.

(2) Provjeravanje uvjeta iz stava (1) ovog člana vrši Ministarstvo.

(3) Provođenje postupka i utvrđivanje činjeničnog stanja, vezanog za ispunjavanje uvjeta iz člana 18. ovog zakona, vrši se u skladu sa odredbama Zakona o upravnom postupku.

(4) Novoosnovana škola počinje sa radom početkom školske godine.

(5) Uvođenje novog nastavnog plana i programa, odnosno proširivanje djelatnosti ili promjena obrazovanja i odgoja u okviru rada škole, zahtijeva utvrđivanje odgovarajućih uvjeta rada u skladu sa članom 18. stav (1) ovog zakona.

Član 20.

(Upis u sudski registar i Registar srednjih škola)

(1) Pored upisa u sudski registar, škola koja ispunjava uvjete za rad, upisuje se u Registar srednjih škola (u daljem tekstu: Registar), koji vodi Ministarstvo.

(2) Nakon upisa u Registar, škola stiče pravo da izdaje svjedodžbe i druge javne isprave o završetku pojedinih razreda i završetku obrazovanja.

(3) Spisak srednjih škola upisanih u Registar objavljuje se u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

(4) Bliže propise o postupku utvrđivanja uvjeta rada i o sadržaju i načinu vođenja Registra donosi ministar.

Član 21.

(Statusne promjene škole)

(1) Škola može proširiti ili promijeniti djelatnosti, kao i vršiti statusne promjene: spajanje, pripajanje, podjelu i izdvajanje.

(2) Odluku o statusnim promjenama donosi osnivač nakon usvajanja elaborata.

(3) Proširivanje ili promjena djelatnosti, kao i statusne promjene škole koje se odnose na obrazovno-odgojni rad, važe od početka naredne školske godine.

Član 22.

(Organizacija obrazovno-odgojnog rada izvan sjedišta škole)

(1) Škola može organizovati obrazovno-odgojni rad po odgovarajućem programu škole i izvan svog sjedišta ukoliko u toj lokalnoj zajednici nema škole takve vrste, a postoje društvene potrebe i uvjeti za obrazovanjem učenika.

(2) Škola je dužna za organizovanje obrazovno-odgojnog rada iz stava (1) ovog člana, prethodno pribaviti saglasnost Ministarstva.

(3) Obrazovno-odgojni rad iz stava (1) ovog člana može otpočeti kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti za rad u skladu sa ovim zakonom.

Član 23.

(Organizacija rada odjeljenja škole drugog kantona, odnosno entiteta)

(1) Škola iz drugog kantona, entiteta ili Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Brčko distrikt) može organizovati rad odjeljenja srednjeg obrazovanja i odgoja na teritoriji Kantona u skladu sa ovim zakonom.

(2) Rad odjeljenja iz prethodnog stava, organizuje se uz prethodnu saglasnost Ministarstva po nastavnim planovima i programima koje su donijeli nadležni organi drugog kantona, entiteta ili Brčko distrikta.

(3) Odjeljenja koja organizuju škole iz drugih kantona, entiteta ili Brčko Distrikta mogu početi sa radom tek kada Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti propisani ovim zakonom.

Član 24.

(Javnost rada škole, pečat i natpisna ploča)

(1) Rad škole je javan.

(2) Škola ima pečat u skladu sa aktom o osnivanju škole.

(3) Škola je obavezna na vidnom mjestu pri ulazu u školski objekat istaknuti natpisnu ploču koja sadrži naziv i sjedište škole, a natpisna ploča škole čiji je osnivač Skupština Kantona, osim naziva i sjedišta, sadrži i grb Kantona ispisana na oba pisma jezicima konstitutivnih naroda.

(4) Natpisna ploča škole čiji je osnivač općina ili dugo pravno ili fizičko lice, osim naziva i sjedišta sadrži i znak osnivača.

(5) Škola ima svojstvo pravnog lica.

Član 25.

(Prestanak rada škole)

(1) Škola prestaje sa radom:

a) ako je školi izrečena mjera zabrane obavljanja djelatnosti, zbog toga što ne ispunjava uvjete potrebne za rad, propisane ovim zakonom, i zadatke radi kojih je osnovana, ili, ako ne postoji potreba za njenim daljim radom,

b) ako se pravosnažnom odlukom suda utvrdi ništavost upisa u sudski registar,

c) ako nije u mogućnosti da ispunjava zakonom propisane obaveze, a aktom o osnivanju nije utvrđena odgovornost osnivača za te obaveze,

d) ako se pripoji drugoj školi ili spoji sa drugom ustanovom,

e) ako se organizuje u privredno društvo,

f) u drugim slučajevima određenim zakonom ili aktom o osnivanju.

(2) Akt o prestanku rada škole donosi osnivač.

(3) Kada Ministarstvo utvrdi da škola ne ispunjava uvjete koji su propisani ovim zakonom, odredit će rok u kojem osnivač mora otkloniti utvrđene nedostatke.

(4) Ukoliko nedostaci ne budu otklonjeni u određenom roku, Ministarstvo će predložiti osnivaču da donese akt o prestanku rada škole.

(5) Ako osnivač škole, u roku od tri mjeseca od dana podnošenja prijedloga iz stava (4) ovog člana, ne donese akt o prestanku rada škole, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku rada škole i provodi postupak brisanja te škole iz Registra.

(6) Ako se Skupština Kantona, za škole čiji je osnivač odnosno suosnivač, ne izjasni o prijedlogu iz stava (4) ovog člana u roku od tri mjeseca, Ministarstvo donosi akt o prekidu rada u školi koji je privremene prirode i važi do konačne odluke Skupštine Kantona.

(7) Aktom o prestanku odnosno prekidu rada škole, odredit će se rok prestanka odnosno prekida rada škole, koji ne može biti kraći od roka predviđenog za završetak tekuće školske godine.

(8) U slučaju prestanka odnosno prekida rada škole, osnivač je dužan da učenicima omogući nastavak i završavanje započetog obrazovanja u trajanju najduže dvije godine po okončanju obrazovanja posljednje generacije redovnih učenika.

(9) Način na koji će biti omogućen nastavak i završetak započetog obrazovanja iz stava (8) ovog člana bliže se uređuje aktom o prestanku odnosno prekidu rada škole.

(10) Akt o prestanku rada škole objavljuje se u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Član 26.

(Primjena propisa o ustanovama)

Na osnivanje, rad i prestanak rada škole primjenjuju se opći propisi o ustanovama, ukoliko ovim zakonom nije drugačije propisano.

Član 27.**(Tripartitno savjetodavno vijeće)**

(1) Ministarstvo osigurava da se potrebe i zahtjevi tržišta rada usaglašavaju s potrebom osnivanja i organizacijom rada škola za srednje stručno obrazovanje, preko službi zapošljavanja, profesionalnog usmjeravanja i informisanja o izboru zanimanja.

(2) Da bi se osigurale veze između srednjeg stručnog obrazovanja i obuke i tržišta rada na nivou Kantona osniva se tripartitno savjetodavno vijeće, koje ima devet članova.

(3) Tripartitno savjetodavno vijeće čine tri predstavnika poslodavaca od kojih dva predlaže Privredna komora i jednog Obrtnička komora Tuzlanskog kantona, tri predstavnika škola, jedan predstavnik Službe za zapošljavanje Tuzlanskog kantona, jedan predstavnik Ministarstva i jedan predstavnik sindikata srednjeg obrazovanja.

(4) Tripartitno savjetodavno vijeće bira jednog predstavnika iz reda svojih članova, u pravilu iz reda zaposlenika u ustanovama srednjeg obrazovanja, koji će ga zastupati pri Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine kao koordinatora zajedničkih sastanaka tripartitnih vijeća, osnovanih na nivou entiteta, Brčko distrikta i kantona u Bosni i Hercegovini.

(5) Mandat tripartitnog savjetodavnog vijeća traje četiri godine.

(6) Odluku o osnivanju tripartitnog savjetodavnog vijeća donosi Vlada Kantona.

III. PRAVA I OBAVEZE RODITELJA**Član 28.****(Prava i obaveze roditelja i staratelja)**

(1) Roditelji i staratelji (u daljem tekstu: roditelji) osnovni su odgovornosti svoje djece. Prava i obaveze koja proističu iz te uloge, roditelji ostvaruju u skladu sa ovim zakonom.

(2) Roditelj ima pravo i obavezu starati se o obrazovanju i odgoju svoje djece.

(3) Pravo je roditelja da, u skladu s njihovim uvjerenjima o tome šta je u najboljem interesu njihove djece, koliko je to dostupno, odaberu vrstu obrazovanja koju će njihova djeca sticati, pod uvjetom da je takvim izborom ostvareno pravo djeteta na odgovarajuće obrazovanje.

(4) Roditelji imaju pravo odabrati da svoju djecu obrazuju u javnoj ili privatnoj školi.

Član 29.**(Ograničenje prava roditelja)**

(1) U ostvarivanju svojih prava, roditelj ne može ograničiti prava svoje djece da imaju pristup i da uživaju korist od obrazovanja primjerenog njihovom uzrastu i sposobnostima.

(2) Svoje pravo na izbor obrazovanja djece roditelj ne može ostvarivati na način kojim se ispoljavaju predrasude na rasnoj, spolnoj, nacionalnoj, jezičkoj, vjerskoj i svakoj drugoj osnovi, kao i na način protivan ovom zakonu.

Član 30.**(Pravo na informisanje i praćenje obrazovnog napretka djeteta)**

(1) Pravo i obaveza roditelja je redovno informisanje, konsultovanje i praćenje obrazovnog napretka svoje djece, kao i pravo praćenja rada škole u cjelini.

(2) Roditelj ima pravo i obavezu, u interesu svoje djece i putem svojih predstavnika u školskim organima i tijelima ili putem svojih asocijacija, učestvovati u odlučivanju o pitanjima od značaja za rad škole i funkcionisanje obrazovnog sistema uopće.

IV. ULOGA I OBAVEZE ŠKOLE**Član 31.****(Uloga i obaveze škole)**

(1) Škola svoju ulogu i obaveze stvara u okruženju u kome razvija motivaciju za svakog člana uz sticanje i proširivanje znanja

koje poštuje i podržava individualnost svakog učenika, kao i njegov kulturni i nacionalni identitet, jezik i vjeroispovijest.

(2) Škola obezbjeđuje osjećaj sigurnosti učenika u kojem ne postoji bilo kakav oblik njegova zastrašivanja, zlostavljanja, fizičkog kažnjavanja, vrijeđanja, ponižavanja, degradiranja ili štete po zdravlje, uključujući i štetu izazvanu pušenjem ili upotrebom alkohola ili drugih opojnih i zakonom zabranjenih sredstava.

Član 32.**(Zabrana diskriminacije djece)**

(1) Škola je dužna da poštuje Konvenciju o pravima djeteta i ne smije vršiti diskriminaciju u pristupu djece obrazovanju ili njihovom učešću u obrazovnom procesu na osnovu rase, boje, spola, jezika, religije, političkog ili drugog mišljenja, nacionalnog ili socijalnog porijekla, na osnovu toga što su djeca sa posebnim potrebama, ili na bilo kojoj drugoj osnovi.

(2) Osnivač škole, zajedno sa školom, osigurava funkcionalni smještaj i prateću infrastrukturu za nesmetan pristup i učešće u obrazovnom procesu licima sa poteškoćama u razvoju.

Član 33.**(Promovisanje jednakih mogućnosti)**

Škola promovise jednake mogućnosti za sve svoje učenike, nastavnike i ostale zaposlenike, uvažavajući i promovišući istovremeno i pravo na različitosti među njima. U tom cilju škola, uz saglasnost Ministarstva, utvrđuje i provodi vlastite programe koji podržavaju i njeguju različite kulture, jezike i vjerska uvjerenja svojih učenika i zaposlenika.

Član 34.**(Partnerstvo škole, roditelja i lokalne zajednice)**

(1) Škola promovise i razvija stalno i dinamično partnerstvo škole, roditelja i lokalne zajednice u svim pitanjima od značaja i interesa za ostvarivanje funkcije škole i potreba učenika.

(2) Škola, roditelji, učenici i lokalna zajednica, naročito promovise i provode programe zajedničkog i organizovanog djelovanja i saradnje u borbi protiv zlostavljanja i zloupotrebe djece i mladih, borbi protiv droge, alkoholizma i drugih toksikomanija, pušenja, maloljetničke delikvencije, i međuvršnjačkog nasilja te svih drugih pojava koje ugrožavaju zdravlje i život učenika.

V. AUTONOMIJA ŠKOLE**Član 35.****(Autonomija škole)**

(1) Škola ima odgovarajući stepen autonomije, u skladu sa važećim propisima.

(2) Škola je dužna da poštuje slobodu nastavnika da izvode nastavu na način koji smatraju odgovarajućim, pri čemu škola mora voditi računa o standardima i održivosti postojećih i primjeni novih oblika i metoda u nastavnom procesu.

(3) Škola je dužna da pruži nastavnicima optimalnu podršku pri ostvarivanju profesionalnih standarda u izvođenju nastave.

Član 36.**(Zabranjene aktivnosti u školi)**

(1) U školi je zabranjeno političko organizovanje i djelovanje političkih stranaka i njihovih podmladaka.

(2) Simboli koji se ne mogu isticati u prostorijama škole su:

- a) simboli drugih država (zastave, grbovi stranih država i sl.),
- b) bilo kakvi simboli, fotografije ili objekti koji se odnose na političke stranke, pokrete, lidere, vjerska i rasna obilježja i sl.,
- c) simboli, fotografije ili objekti koji se odnose na bilo koji rat, osim učila u kabinetima koji su nužni za izučavanje programskih sadržaja,
- d) ratne spomen-ploče i spomenici koji sadrže detalje, interpretacije, kvalifikacije ili veličaju rat, kao i u drugim slučajevima predviđenim kriterijima za školske nazive i simbole.

(3) Izuzetno, u školama se mogu isticati simboli drugih država za vrijeme međunarodnih takmičenja.

(4) Naoružanim licima zabranjen je pristup i boravak u prostorijama škole, bez prethodne saglasnosti direktora škole.

VI. OBRAZOVNO-ODGOJNI RAD ŠKOLE

Član 37.

(Lica koja se obrazuju u školi)

U školi se obrazuju:

- a) redovni učenici;
- b) polaznici i
- c) lica koja žele da se stručno usavršavaju, dopunski obrazuju i stručno osposobljavaju.

Član 38.

(Nastavni plan i program)

(1) Nastavnim planom i programom odgovarajuće škole (u daljem tekstu: nastavni plan i program), utvrđuje se svrha, ciljevi i zadaci programa, nastavni predmeti, sadržaji, trajanje i osnovni oblici izvođenja programa, godišnji i sedmični broj časova nastave, praktične obuke, broj časova za svaki predmet, didaktički i drugi uvjeti za izvođenje programa, ishodi znanja, sadržaj i način polaganja maturalnog/završnog ispita, te profil i stručna sprema nastavnika za realizaciju plana i programa.

(2) Nastavni plan i program može imati modularnu strukturu.

Član 39.

(Odnos teorijske, praktične i fakultativne nastave)

(1) Nastavnim planom i programom, za svaku vrstu škole, utvrđuju se, u zavisnosti od vrste obrazovanja, odnos općeobrazovnog, stručno-teorijskog i praktičnog dijela programa, nastavni predmeti, sedmični broj časova za svaki predmet i razred i broj časova fakultativne nastave sa vannastavnim aktivnostima.

(2) Učenik na početku školske godine, sa liste koju utvrđuje Ministarstvo za svaku vrstu škole, bira fakultativni predmet.

(3) Po izjašnjenju učenika o odabiru fakultativnog predmeta, fakultativni predmet postaje obavezan za učenika za tu školsku godinu.

Član 40.

(Specifični sadržaji nastavnog plana i programa)

(1) Sastavni dio nastavnog plana i programa srednjeg obrazovanja i odgoja za svaku vrstu škole, grupu nastavnih predmeta odnosno predmet, čine i specifični sadržaji čiji obim ne može biti veći od 30% u odnosu na zajedničko jezgro nastavnih planova i programa.

(2) Prilikom kreiranja specifičnih sadržaja nastavnog plana i programa, uzimaju se u obzir potrebe lokalne zajednice i lokalnog tržišta rada.

(3) Specifične sadržaje iz stava (1) ovog člana, utvrđuje nastavničko vijeće škole, na prijedlog: školskog odbora, osnivača, savjetodavnog vijeća, vijeća roditelja, vijeća učenika ili udruženja građana, nakon pribavljenog mišljenja Pedagoškog zavoda, i uz saglasnost Ministarstva.

(4) Izuzetno, u vjerskim školama, specifični sadržaji iz stava (1) ovog člana mogu biti i veći od 30% u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program, ali ne veći od 35%.

Član 41.

(Zajedničko jezgro nastavnih planova i programa)

(1) Nastavni plan i program škola čiji je osnivač Skupština Kantona ili općina, donosi Ministarstvo, u skladu sa zajedničkom jezgrom nastavnih planova i programa u Bosni i Hercegovini, na prijedlog stručnih aktiva i Pedagoškog zavoda.

(2) Nastavni plan i program škole koju osniva drugo pravno ili fizičko lice donosi osnivač, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

(3) Nastavni plan i program za predmet vjeronauka, donosi Ministarstvo na prijedlog crkve odnosno vjerske zajednice.

(4) Zajedničko jezgro nastavnih planova i programa:

- a) osigurava da se u obrazovno-odgojnom procesu razvija odnos i osjećaj pripadnosti Bosni i Hercegovini;
 - b) garantuje i osigurava kvalitetno obrazovanje i dostizanje zadovoljavajućeg standarda znanja, vještina i sposobnosti za svu djecu;
 - c) osigurava dosljednost kvaliteta standarda obrazovanja u svim školama;
 - d) osigurava zadovoljavajuću usklađenost nastavnih planova i programa kao i njihovu prilagodljivost u skladu sa specifičnim potrebama škole i lokalne zajednice;
 - e) osigurava primjenu nastavnih planova i programa koji odgovaraju obrazovnim potrebama djece na koju se odnose, te njihovom uzrastu i posebnim interesima sa akcentom na promociju zdravog načina života kao najvećeg interesa učenika, roditelja, nastavnog osoblja i društva;
 - f) osigurava slobodu kretanja i jednak pristup obrazovanju;
 - g) garantuje ekonomičnost i efikasnost u finansiranju i radu škole.
- (5) Praćenje, evaluaciju i poboljšanje zajedničkog jezgra nastavnih planova i programa za srednje stručno obrazovanje i obuku i predlaganje modularnih nastavnih planova i programa za stručne predmete, vrše Agencija i Pedagoški zavod.

Član 42.

(Trajanje nastave u toku školske godine)

(1) Školska godina traje od 1. septembra tekuće do 31. augusta naredne kalendarske godine.

(2) Nastava se ostvaruje po polugodištima i traje 185 radnih dana, s tim da se programski sadržaji realizuju u okviru 175 nastavnih dana.

(3) Nastava u završnom razredu škole traje 160 radnih dana, s tim da se programski sadržaji realizuju u okviru 150 nastavnih dana.

(4) Nastava u završnom razredu škole koja realizuje nastavu po modularnom nastavnom planu i programu traje 170 radnih dana, s tim da se programski sadržaji realizuju u okviru 160 nastavnih dana.

(5) Razlika u broju radnih i nastavnih dana koristi se za realizaciju posebnih programskih sadržaja, obilježavanje međunarodnih, državnih i vjerskih praznika, za kulturnu i sportsku djelatnost škole planirane godišnjim programom rada i školskim kalendarom.

(6) Školski kalendar za svaku školsku godinu donosi ministar prije početka školske godine.

(7) Školskim kalendarom utvrđuje se početak nastave, početak i završetak polugodišta i trajanje zimskog odmora učenika i dr.

(8) Škola može odstupiti od školskog kalendara samo uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

(9) Školski kalendar se objavljuje u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona".

Član 43.

(Početak i organizacija nastave)

(1) Nastava u prvom polugodištu počinje prvog radnog dana u septembru a završava posljednjeg radnog dana u decembru.

(2) Zimski odmor za učenike traje četiri sedmice, a ljetni odmor traje od završetka nastave u drugom polugodištu do početka nastave naredne školske godine.

(3) Izuzetno, Ministarstvo može iz opravdanih razloga, za sve ili za pojedinu školu, donijeti drugačiju odluku o organizaciji nastave i odmoru učenika (vjerski praznici, vremenske prilike, epidemije i drugo).

(4) Škola organizuje nastavu u petodnevnoj radnoj sedmici.

(5) Škola može, u okviru jedne subote u toku mjeseca, organizovati dodatnu nastavu, dopunsku nastavu, rad sekcija i rad učeničkih organizacija.

Član 44.

(Trajanje časa)

(1) Nastavni čas općeobrazovne, stručno-teorijske i praktične nastave u školi traje 45 minuta, a nastavni čas praktične nastave u privrednim društvima i drugim pravnim licima i licima koja samostalno obavljaju djelatnost traje 60 minuta.

(2) Izuzetno, u školama i ustanovama za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama, nastavni čas traje 40 minuta.

Član 45.
(Opterećenje učenika)

Škola je dužna obezbijediti da ukupno opterećenje učenika nastavom i ostalim vidovima neposrednog obrazovno-odgojnog rada ne može iznositi više od 35 časova sedmično, s tim što u toku dana učenik ne može imati više od sedam nastavnih časova.

Član 46.
(Godišnji fond nastavnih časova)

(1) Škola je dužna ostvariti godišnji fond nastavnih časova i realizovati programske sadržaje predviđene nastavnim planom i programom.

(2) Ako se utvrdi da škola nije ostvarila godišnji fond nastavnih časova i realizovala programske sadržaje u okviru predviđenog broja nastavnih dana, produžiti će nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih časova.

(3) Škola koja ne ostvari predviđeni godišnji fond nastavnih časova, ne može izdati svjedodžbu o završenom razredu, odnosno obrazovanju.

Član 47.
(Prekid rada u toku školske godine)

Ministarstvo može iz opravdanih razloga donijeti odluku o prekidu obrazovno-odgojnog rada škole zbog vremenskih prilika, epidemije ili drugih opravdanih razloga.

Član 48.
(Produženje i skraćivanje odmora učenika)

Ministarstvo može odobriti, zavisno od vremenskih prilika i drugih uvjeta, raniji početak ili produžetak ljetnog i zimskog odmora, s tim da u toku školske godine bude ostvaren godišnji fond nastavnih časova i realizovani sadržaji predviđeni nastavnim planom i programom.

Član 49.
(Godišnji program rada škole)

(1) Rad škole u toku školske godine utvrđuje se godišnjim programom rada koji sadrži oblike i raspored obrazovno-odgojnog rada, obim i sadržaj rada, obaveze nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, stručno usmjeravanje učenika, slobodne aktivnosti učenika kao i druge aktivnosti.

(2) Metodologiju izrade godišnjeg programa rada za svaku vrstu škole utvrđuje Pedagoški zavod.

(3) Godišnji program rada škole koji utvrdi nastavničko vijeće, a donese školski odbor, škola je obavezna dostaviti Ministarstvu i Pedagoškom zavodu najkasnije do 1. oktobra za tekuću školsku godinu.

(4) Izvještaj o radu škole za prethodnu školsku godinu čiji je osnivač Skupština Kantona, škola je dužna dostaviti Ministarstvu i Pedagoškom zavodu najkasnije do 1. oktobra kalendarske godine.

(5) Izvještaj o uspjehu učenika u učenju i vladanju, škola čiji je osnivač Skupština Kantona, je dužna dostaviti Pedagoškom zavodu najkasnije deset dana nakon završetka prvog polugodišta odnosno najkasnije deset dana nakon održanih popravni ispita u mjesecu augustu.

(6) Škola je odgovorna za blagovremeno dostavljanje akata iz stavova (3), (4) i (5) ovog člana i vjerodostojnost podataka.

Član 50.
(Izlet, stručna posjeta, ekskurzija i logorovanje)

(1) Škola organizuje izlete, stručne posjete, ekskurzije i logorovanja, u skladu sa godišnjim programom rada i Načelima o planiranju i organizovanju izleta, ekskurzija i logorovanja (u daljem tekstu: Načela).

(2) Izleti, stručne posjete, ekskurzije i logorovanja, koja se izvode u skladu sa Načelima a predviđena su godišnjim programom rada škole, računaju se u radne dane.

(3) Stručne posjete i stručne ekskurzije uračunavaju se u nastavne dane učenicima iz predmeta iz kojih je realizovana stručna posjeta, odnosno stručna ekskurzija.

(4) Načela donosi ministar na prijedlog Pedagoškog zavoda.

Član 51.
(Slobodne aktivnosti učenika)

(1) U školi, učenicima se u cilju razvoja njihovih kreativnih sposobnosti, navika i vještina koje prezentuju učestvujući u školskim i vanškolskim kulturnim i javnim manifestacijama, omogućava uključivanje u različite vidove slobodnih aktivnosti.

(2) Slobodne aktivnosti učenika ostvaruju se dobrovoljnim uključivanjem učenika u rad sekcija, klubova, družina, grupa, učeničkih zadruga i drugih oblika organizovanja.

(3) Zadaci i programski sadržaji slobodnih aktivnosti utvrđuju se godišnjim programom rada, u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima i pravilima škole.

(4) Škola može organizovati manifestaciju, koja nije utvrđena godišnjim programom rada, uz dostavljeni program manifestacije i saglasnost Ministarstva.

Član 52.
(Učenička zadruga)

(1) Učenici škole mogu, u skladu sa posebnim zakonom organizovati učeničku zadrugu.

(2) Sredstva učeničke zadruge i sredstva ostvarena praktičnim radom učenika u školskim radionicama, ne ulaze u ukupan prihod škole.

Član 53.
(Eksperimentalna škola)

(1) Radi uvođenja novih oblika i sadržaja rada, na osnovu elaborata i stručnog mišljenja Pedagoškog zavoda, Ministarstvo može jednu ili više srednjih škola, jedno ili više odjeljenja, proglasiti eksperimentalnom ili osnovati eksperimentalnu školu.

(2) Aktom o osnivanju eksperimentalne škole ili aktom o proglašenju škole eksperimentalnom, utvrđuje se eventualno odstupanje od odredaba ovog zakona u primjeni nastavne norme, dnevnog i sedmičnog opterećenja učenika nastavnim časovima, način vrednovanja i ocjenjivanja znanja učenika, organizovanje odjeljenja i primjena nastavnog plana i programa.

(3) Osnivanje i rad eksperimentalne škole i proglašenje postojećih škola odnosno odjeljenja eksperimentalnim, bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Član 54.
(Škola - vježbaonica)

(1) Za kontinuiranu obuku nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i za izvođenje pedagoško-metodičke prakse studenata, na prijedlog Pedagoškog zavoda i odgovarajućih fakulteta - akademija, škola se može odrediti kao škola - vježbaonica.

(2) Uvjeti obavljanja pedagoško-metodičke prakse u vježbaonici bliže se uređuju propisom koji donosi ministar.

Član 55.
(Školski udžbenik, zbirka zadataka, priručnik, radna sveska ili druga literatura)

(1) U školi se upotrebljava školski udžbenik, zbirka zadataka, priručnik, radna sveska ili druga literatura, koja je dodatak udžbeniku, izrađena u skladu sa koncepcijom udžbenika.

(2) U školi čiji je osnivač Skupština Kantona ili općina, upotrebu školskih udžbenika, zbirki zadataka, priručnika, radnih sveski i druge literature, koja je dodatak udžbeniku ili zamjenjuje udžbenik, odobrava Ministarstvo.

(3) Zaposleni u Ministarstvu i Pedagoškom zavodu, zbog sukoba interesa, ne mogu biti autori i koautori nastavnih sredstava iz stava (1) ovog člana, koja se primjenjuju u školama, na području Kantona.

(4) Ministarstvo neće odobriti upotrebu nastavnih sredstava iz stava (1) ovog člana u nastavi čiji je autor ili koautor zaposlenik Ministarstva ili Pedagoškog zavoda.

Član 56. (Škole)

- (1) Na području Kantona mogu se osnovati sljedeće škole:
- gimnazija u kojoj se, pored općeobrazovnog programa, ostvaruju i posebni programi prema tipu gimnazije;
 - umjetnička škola u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i program iz oblasti muzičke, baletske ili likovne umjetnosti;
 - tehnička škola u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruju i stručni programi za sticanje odgovarajućih zvanja IV stepena stručne spreme;
 - stručna škola u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje stručni program III stepena stručne spreme, te stiču zanimanja odgovarajuće struke;
 - škola za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama, u kojoj se ostvaruju stručni programi prilagođeni za obrazovanje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama,
 - vjerska škola u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, ostvaruje i poseban program za srednje vjerske škole;
 - mješovita škola u kojoj se, pored odgovarajućeg općeobrazovnog programa, mogu ostvarivati programi gimnazije, srednje tehničke škole, srednje umjetničke škole i srednje stručne škole.
 - škola posebne namjene (policijska i druga škola), je škola u kojoj se obrazuju učenici za stručno zvanje ili zanimanje, koje je od posebnog interesa za Kanton.
- (2) U školi, pored realizovanja programa općeobrazovnog i odgovarajućeg stručnog dijela iz stava (1) ovog člana mogu se realizovati i programi stručnog usavršavanja, dopunskog obrazovanja, kao i stručnog osposobljavanja putem kurseva.

VII. SREDNJE OPĆE I SREDNJE STRUČNO OBRAZOVANJE

Član 57. (Gimnazija)

- (1) Gimnazija je škola savremenog općeg četverogodišnjeg obrazovanja koja priprema učenike za nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.
- (2) U gimnaziji se obrazuju učenici po općeobrazovnim programima i programima prema tipu gimnazije.
- (3) U gimnaziji se mogu ostvariti obrazovni programi za sljedeće tipove gimnazije:
- opća gimnazija;
 - jezička gimnazija;
 - prirodno-matematička gimnazija;
 - matematičko-informatička gimnazija;
 - sportska gimnazija;
 - pedagoška gimnazija;
 - gimnazija primijenjenih umjetnosti.
- (4) U gimnaziji se ne može vršiti istovremeno obrazovanje po programu druge vrste škole.

Član 58. (Umjetnička škola)

- (1) U umjetničkoj školi obrazuju se učenici po općeobrazovnom programu i posebnom programu iz muzičke, baletske ili likovne umjetnosti u trajanju od četiri godine za sticanje odgovarajućeg zvanja i za nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.
- (2) Nastavnim planom i programom umjetničke škole utvrđuje se odnos općeobrazovnih sadržaja i dijela programskih sadržaja za obrazovanje iz određene oblasti umjetnosti.

Član 59. (Vjerska škola)

- (1) U vjerskoj školi obrazuju se učenici u trajanju od četiri godine po programu općeobrazovnih predmeta i posebnom programu za vjerske škole.
- (2) U vjerskim školama, u zavisnosti od tipa, učenici stiču zvanje u skladu sa nastavnim planom i programom.

(3) Učenik koji završi vjersku školu osposobljen je za nastavak obrazovanja.

(4) U vjerskoj školi ne može se vršiti istovremeno obrazovanje po programu druge vrste škole.

(5) Vjerska škola može se organizovati kao škola sa domom za učenike.

(6) Na vjersku školu sa domom za učenike primjenjuju se odredbe članova 152., 153. i 154. ovog zakona koje se odnose na rad doma učenika kao javnih ustanova.

Član 60. (Tehnička škola)

(1) U tehničkoj školi obrazuju se učenici za složenije zahtjeve rada u trajanju od četiri godine po općeobrazovnom i stručnom programu srednjeg stručnog obrazovanja na osnovama savremene i tradicionalne tehnologije.

(2) Nastavnim planom i programom tehničke škole, za svaki tip škole, utvrđuje se odnos općeobrazovnog i sadržaja stručno-teorijskog i praktičnog dijela nastave.

(3) U tehničkoj školi stiču se odgovarajuća stručna zvanja (IV stepen stručne spreme).

(4) Učenik koji završi tehničku školu, osposobljen je za rad i za nastavak obrazovanja.

Član 61. (Stručna škola)

(1) U stručnoj školi obrazuju se učenici za odgovarajuća zanimanja u trogodišnjem ili četvorogodišnjem trajanju.

(2) Nastavnim planom i programom stručne škole, za svaki tip škole, utvrđuje se odnos općeobrazovnog i sadržaja stručno-teorijskog i praktičnog dijela nastave.

(3) U stručnoj školi stiču se odgovarajuća stručna zanimanja (III stepen stručne spreme).

Član 62.

(Prelazak iz jednog u drugi obrazovni program)

Učenik može preći iz jednog obrazovnog programa u drugi ukoliko razlika predmeta iz prethodnih razreda nije veća od osam predmeta, a škola je dužna da mu omogući polaganje eventualne razlike predmeta najkasnije do početka drugog polugodišta tekuće školske godine.

Član 63.

(Praktična nastava)

(1) Praktična nastava u tehničkoj i stručnoj školi izvodi se u skladu sa nastavnim planovima i programima u školskim radionicama, laboratorijama i kabinetima, te drugim objektima za nastavu, opremljenim u skladu sa odgovarajućim normativima.

(2) Praktična nastava izvodi se pod stručnim nadzorom škole i u ustanovama, privrednim društvima, drugim pravnim licima i licima koja samostalno obavljaju djelatnost a koja imaju odgovarajuću savremenu opremu, tehničko-tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uvjete, u skladu s nastavnim planom i programom.

(3) Uvjeti, oblici, metode i postupci izvođenja praktične nastave te vršenje stručnog nadzora, regulišu se ugovorom koji su škole obavezne zaključiti sa privrednim društvom, drugim pravnim licima ili licem koje samostalno obavlja djelatnost.

(4) Izuzetno, uvjete za obavljanje praktične nastave za izučavanje tradicionalnih zanata koji su od posebnog značaja za Kanton, posebnim propisom utvrđuje ministar.

Član 64.

(Ferijalna praksa učenika)

(1) Nastavnim planom i programom tehničke i stručne škole, mogu se utvrditi obaveze, program, vrijeme i trajanje obavljanja ferijalne prakse učenika.

(2) Uvjeti izvođenja ferijalne prakse za učenike škole utvrđuju se ugovorom sa javnim preduzećem, privrednim društvom, ustanovom ili licem koje samostalno obavlja djelatnost, u zavisnosti od toga gdje se ona izvodi.

Član 65.**(Obrazovanje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama)**

(1) Djeca i mladi sa posebnim obrazovnim potrebama stižu obrazovanje u školama prema programima prilagođenim njihovim mogućnostima i sposobnostima.

(2) U slučajevima kad je nemoguće pružiti odgovarajuće obrazovanje u redovnim školama, djeca i mladi sa težim smetnjama i poteškoćama u razvoju mogu se, djelimično ili u cjelini, obrazovati u ustanovama namijenjenim za obrazovanje i odgoj lica sa poteškoćama u fizičkom i psihičkom razvoju.

(3) Obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama je od prioritarnog javnog interesa i sastavni je dio jedinstvenog obrazovnog sistema.

(4) Bliži propis o obrazovanju i odgoju djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama donosi ministar.

Član 66.**(Nastavni plan i program i trajanje obrazovanja za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama)**

(1) Nastavnim planom i programom za obrazovanje učenika sa posebnim obrazovnim potrebama utvrđuje se zanimanje, trajanje obrazovanja, odnos općeobrazovnih, stručno-teorijskih i sadržaja praktične nastave i ishodi učenja.

(2) U školi za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama obrazovanje traje od jedne do četiri godine po prilagođenim programima za odgovarajuće profile I, II i III stepena stručne spreme.

(3) Učenici oštećenog sluha i govora, obrazuju se kao redovni učenici i polaznici po nastavnim planovima i programima I, II, III i IV stepena stručne spreme.

VIII. SREDNJE STRUČNO OBRAZOVANJE I OBUKA ODRASLIH**Član 67.****(Obrazovanje i obuka odraslih)**

(1) Obrazovanje i obuku odraslih mogu provoditi stručne i tehničke škole, škole za obrazovanje odraslih, ustanove za obrazovanje, smještaj i brigu lica s poteškoćama u fizičkom i psihičkom razvoju (u daljnjem tekstu: ustanove za obrazovanje i obuku odraslih).

(2) Ustanove za obrazovanje i obuku odraslih mogu organizovati obrazovanje i obuku odraslih u okviru svoje registrovane djelatnosti ako ispunjavaju prostorne, kadrovske i materijalne uvjete propisane ovim zakonom, standardima i normativima uz saglasnost Ministarstva.

(3) Obrazovanje i obuka odraslih za sticanje zanimanja odgovarajuće struke, stručno usavršavanje, prekvalifikacija, dopunsko obrazovanje i stručno osposobljavanje putem kurseva realizuje se u skladu sa nastavnim planovima i programima.

(4) Odgovarajućim nastavnim planom i programom za obrazovanje ili obuku odraslih utvrđuje se svrha, ciljevi i zadaci programa, nastavni predmeti, sadržaj, trajanje obrazovanja, fond časova stručno-teorijske i praktične nastave, didaktički i drugi uvjeti za izvođenje programa, način i sadržaj polaganja maturalnog/završnog ispita, te profil i stručna sprema lica koja izvode stručno-teorijsku i praktičnu nastavu.

(5) Program se može izvoditi: redovnom nastavom, konsultativno-instruktivnom nastavom i praktičnom nastavom.

(6) Program može imati modularnu strukturu.

(7) Nastavne planove i programe iz stava (3) ovog člana donosi Ministarstvo na prijedlog Pedagoškog zavoda.

(8) Nastavne planove i programe privatnih ustanova za obrazovanje i odgoj odraslih donosi osnivač na osnovu stručnog mišljenja Pedagoškog zavoda i saglasnosti Ministarstva.

Član 68.**(Polaznici)**

(1) Lice starije od 18 godina koje ne pohađa redovnu školu može pohađati srednje obrazovanje za odrasle u svojstvu polaznika.

(2) Status polaznika stiže se upisom u odgovarajući razred škole po određenom programu.

(3) Status polaznika prestaje završetkom programa, ispisom iz programa ili na drugi način predviđen ugovorom o obrazovanju kojim polaznik i ustanova za obrazovanje odraslih uređuju međusobna prava i obaveze.

Član 69.**(Vidovi stručnog osposobljavanja)**

U ustanovama za obrazovanje i obuku odraslih obavlja se obrazovanje i stručno osposobljavanje za:

- a) završetak srednjeg obrazovanja i sticanje kvalifikacije;
- b) dokvalifikaciju;
- c) prekvalifikaciju;
- d) certifikaciju;
- e) sticanje zvanja majstor određenog zanimanja, poslije završetka stručne škole (trećeg stepena) i dvije godine rada u tom zanimanju i
- f) sticanje zvanja specijalista određenog zanimanja, poslije završetka tehničke škole (četvrtog stepena) i dvije godine rada u tom zanimanju.

Član 70.**(Stručno osposobljavanje putem kurseva)**

(1) U ustanovama za obrazovanje i obuku odraslih može se vršiti i osposobljavanje odraslih za rad u trajanju od šest mjeseci do dvije godine, te stručno osposobljavanje putem kurseva.

(2) Sticanjem obrazovanja iz stava (1) ovog člana ne stiže se srednja stručna sprema.

Član 71.**(Troškovi obuke)**

(1) Polaznik obuke za odrasle ili pravno lice koje upućuje polaznika na obuku snosi troškove obuke i polaganja ispita.

(2) Visina naknade za obuku i polaganje ispita iz stava (1) ovog člana utvrđuje se posebnim aktom kojeg donosi ministar.

Član 72.**(Pravilnik o obrazovanju i obuci odraslih)**

Pravilnikom o obrazovanju i obuci odraslih kojeg donosi ministar, do donošenja Zakona o obrazovanju i obuci odraslih, bliže se uređuju: programi obrazovanja odraslih, ustanove za obrazovanje odraslih, polaznici, praćenje i razvoj obrazovanja odraslih, finansiranje obrazovanja odraslih, dokumentacija i evidencija o obrazovanju odraslih i nadzor nad stručnim radom ustanova za obrazovanje odraslih.

IX. UČENICI**Član 73.****(Sticanje statusa učenika)**

(1) Srednjoškolsko obrazovanje je svima dostupno, u skladu sa postignutim uspjehom u osnovnoj školi, ličnim interesom i sposobnostima.

(2) Status učenika stiže se upisom u odgovarajući razred škole.

(3) Status redovnog učenika može se steći samo u jednoj školi.

(4) Izuzetno, učenik koji ima status redovnog učenika u jednoj školi, može steći status redovnog učenika i u umjetničkoj školi.

Član 74.**(Upis učenika u školu)**

(1) U prvi razred škole upisuje se lice kao redovan učenik koje je završilo osnovnu školu i koje nije starije od 17 godina u momentu upisa.

(2) Lice koje se upisuje u školu za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama može se upisati bez konkursa kao redovan učenik koji je završio osnovnu školu i koji nije stariji od 19 godina.

(3) Upis učenika u prvi razred škole vrši se na osnovu konkursa koji se objavljuje u dnevnom listu najmanje dva mjeseca prije početka školske godine.

(4) Kriterije za upis u prvi razred škole donosi ministar.

(5) Plan upisa u prvi razred škola čiji je osnivač Skupština Kantona, za svaku školsku godinu, na prijedlog školskog odbora, a nakon provedene javne rasprave donosi Ministarstvo uz saglasnost Vlade Kantona.

(6) Redovno srednjoškolsko obrazovanje u javnim ustanovama je besplatno.

(7) U umjetničku i vjersku školu mogu se upisati učenici koji su sa uspjehom završili redovno osnovno obrazovanje i položili prijemni ispit.

(8) U umjetničku (muzičku) školu mogu se upisati i učenici koji su sa uspjehom završili osnovnu muzičku školu i položili prijemni ispit.

(9) Bliži propis o načinu polaganja prijemnog ispita iz stavova (7) i (8) ovog člana u školi čiji je osnivač Skupština Kantona donosi ministar.

(10) Akt o načinu polaganja prijemnog ispita u školi čiji je osnivač drugo pravno ili fizičko lice donosi osnivač uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Član 75.

(Prestanak statusa redovnog učenika škole)

(1) Status redovnog učenika škole prestaje:

- a) završavanjem obrazovanja u školi;
- b) gubljenjem prava na dalje redovno obrazovanje u toj školi;
- c) isključivanjem iz škole;
- d) napuštanjem škole i
- e) ispisivanjem iz škole.

(2) Postupak i uvjeti za utvrđivanje napuštanja škole utvrđuju se pravilima škole.

Član 76.

(Ponavljanje razreda)

(1) Redovan učenik koji sa uspjehom ne završi razred, ima pravo da ponovi razred.

(2) Redovan učenik u toku ukupnog srednjoškolskog obrazovanja ima pravo dva puta ponavljati razred, s tim da isti razred može ponoviti samo jedanput.

(3) Redovan učenik koji u toku obrazovanja zaostaje u savladavanju nastavnih sadržaja ili ne završi razred, može se preusmjeriti na obrazovanje po jednostavnijem programu odlukom nastavničkog vijeća.

(4) Lice koje je izgubilo status redovnog učenika, ukoliko želi da nastavi obrazovanje kao polaznik, snosi troškove svog obrazovanja.

Član 77.

(Ispis učenika iz škole)

(1) Redovan učenik se može ispisati iz škole uz pismenu saglasnost roditelja:

- a) kada iz objektivnih razloga mora prekinuti obrazovanje;
- b) kada prelazi u drugu školu.

(2) Redovan učenik se može ispisati iz škole u slučaju promjene mjesta boravka i nastavka obrazovanja u drugoj školi, ali najkasnije dva mjeseca prije završetka nastave u drugom polugodištu, odnosno dva mjeseca prije završetka obrazovanja.

(3) Škola učenicima iz stava (2) ovog člana, na pismeni zahtjev učenika ili roditelja, izdaje uvjerenje o postignutom uspjehu u učenju i vladanju do momenta ispisa iz škole.

Član 78.

(Odsustvovanje sa nastave po odobrenju)

(1) Škola može učenicima, koji su proglašeni perspektivnim ili vrhunskim sportistima, te nadarenim učenicima za pojedine nastavne oblasti koji su stekli pravo učešća na međunarodnim ili državnim takmičenjima, kao i u drugim slučajevima, odlukom nastavničkog vijeća škole, odobriti odsustvovanje sa nastave radi pripremanja i učešća na takmičenjima pod uvjetima utvrđenim pravilima škole.

(2) Škola će učenicima iz stava (1) ovog člana omogućiti da, putem instruktivne nastave, konsultativne nastave, nastave na daljinu i polaganjem ispita u toku školske godine, završe odgovarajući razred.

Član 79.

(Praćenje i vrednovanje rezultata rada učenika)

(1) Škola je dužna da, u toku obrazovanja, sistematski prati razvoj učenika, njihove sklonosti i sposobnosti, da vrednuje rezultate njihovog rada i usmjerava ih u skladu sa potrebama tržišta rada i programom profesionalne orijentacije za izbor odgovarajućeg obrazovanja.

(2) Program profesionalne orijentacije učenika donosi Pedagoški zavod.

Član 80.

(Ocjenjivanje rada učenika)

(1) Škola je odgovorna za redovno praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje učenika i ravnomjernu opterećenost u toku školske godine.

(2) Ocjenjivanje uspjeha u učenju učenika u školi je brojčano.

(3) Ocjenjivanje u školi je javno i kontinuirano.

(4) Prilikom ocjenjivanja uz brojčanu ocjenu upisuje se i datum.

(5) Brojčane ocjene iz predmeta ili oblasti su:

- odličan (5),
- vrlo dobar (4),
- dobar (3),
- dovoljan (2)
- i nedovoljan (1).

Ocjena nedovoljan (1) nije prolazna.

(6) Izuzetno, ocjenjivanje uspjeha u učenju učenika sa posebnim obrazovnim potrebama, ukoliko će to bolje izraziti rezultate u odnosu na ciljeve iz plana pored brojčanog može biti i opisno.

(7) Bliže propise o praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju rezultata rada učenika donosi ministar.

Član 81.

(Opći uspjeh učenika)

(1) Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu zaključenih ocjena na kraju oba polugodišta, a za učenike upućene na popravni ispit, poslije obavljenih popravnih ispita.

(2) Za učenike za koje se nastava ne izvodi po polugodištima, opći uspjeh utvrđuje se na završetku razreda.

(3) Nastavničko vijeće nakon svakog polugodišta utvrđuje uspjeh u učenju i vladanju odjeljenja, razreda i škole.

Član 82.

(Zaključivanje ocjena)

(1) Zaključnu ocjenu iz pojedinih nastavnih predmeta utvrđuje odjeljensko vijeće na prijedlog predmetnog nastavnika.

(2) Učenik i njegov roditelj, imaju pravo prigovora na zaključnu ocjenu.

(3) Prigovor se podnosi nastavničkom vijeću, u roku od tri dana od dana saopćenja ocjene.

(4) Prigovorom se može zahtijevati izuzeće predmetnog nastavnika iz komisije za provjeru znanja.

(5) Nastavničko vijeće dužno je da u roku od tri dana donese odluku o prigovoru.

(6) Ako nastavničko vijeće usvoji prigovor, obrazovat će komisiju koja će provjeriti znanje učenika u roku od dva dana.

(7) Ocjena komisije je konačna.

Član 83.

(Način utvrđivanja općeg uspjeha učenika)

(1) Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu prosjeka prolaznih ocjena iz svih nastavnih predmeta.

(2) Učenik je završio razred:

- a) sa odličnim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50;
- b) sa vrlo dobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 3,50;
- c) sa dobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 2,50;
- d) sa dovoljnim uspjehom ako ima prosječnu ocjenu najmanje 2,00.

(3) Odjeljsko vijeće utvrđuje uspjeh učenika i vladanje na nivou odjeljenja, a nastavničko vijeće utvrđuje postignuti uspjeh razreda i škole.

(4) Postignuti uspjeh utvrđuje se na osnovu prosječne ocjene zaokružene na dvije decimale za odjeljenje, razred i školu.

(5) Na osnovu postignutog uspjeha iz stava (1) ovog člana i drugih postignuća, a na osnovu pravilnika kojeg donosi ministar, na završetku obrazovanja se proglašava učenik generacije škole.

Član 84.

(Popravni ispit)

(1) Učenik koji na kraju drugog polugodišta odnosno obrazovanja, ima jednu ili dvije nedovoljne ocjene upućuje se na popravni ispit u augustovskom ispitnom roku.

(2) Izuzetno, učenik završnog razreda koji na kraju drugog polugodišta odnosno obrazovanja, ima jednu nedovoljnu ocjenu, može polagati popravni ispit 15 dana nakon završetka nastavne godine, uz pismenu saglasnost roditelja odnosno staratelja ukoliko nije stekao punoljetstvo.

(3) Učenik koji ne položi popravni ispit, upućuje se da ponovi razred.

(4) Izuzetno, učeniku koji prelazi u završni razred obrazovanja, a ne položi popravni ispit iz jednog predmeta u redovnom augustovskom roku, na prijedlog odjeljskog vijeća, nastavničko vijeće može odobriti uvjetan upis u naredni razred, s tim da je obavezan najkasnije do kraja septembra tekuće godine položiti ispit iz predmeta iz kojeg je upućen na popravni ispit.

(5) U slučaju da ispit iz stava (4) ovog člana ne položi, učenik se vraća u prethodni razred da ga ponovi.

Član 85.

(Završetak razreda odnosno obrazovanja)

Učenik je završio razred odnosno obrazovanje, kada je uspješno završio sve obaveze utvrđene nastavnim planom i programom.

Član 86.

(Vladanje učenika)

(1) U školi se ocjenjuje i vladanje učenika.

(2) Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.

(3) Ocjenu iz vladanja utvrđuje odjeljsko vijeće na prijedlog razrednika.

Član 87.

(Završetak dva razreda u toku jedne školske godine)

(1) Učenik koji u toku obrazovanja pokazuje izuzetne sposobnosti i ima odličan uspjeh, može brže napredovati, odnosno završiti dva razreda u toku jedne školske godine.

(2) Bližim propisom koji donosi ministar utvrđuje se način bržeg napredovanja, odnosno završetka dva razreda u toku jedne školske godine.

Član 88.

(Dopunski, razredni i maturski/završni ispit)

(1) Učeniku škole može se utvrditi obaveza polaganja dopunskog, razrednog i maturskog, odnosno završnog ispita.

(2) Dopunski ispit polaže učenik iz određenih predmeta ili oblasti u slučajevima promjene škole i daljeg nastavka obrazovanja, te nakon provedenog postupka ekvivalencije svjedodžbe ili nostrifikacije diplome.

(3) Nastavničko vijeće škole utvrđuje nastavne predmete iz kojih se polaže dopunski ispit.

(4) Razredni ispit polaže polaznici i redovni učenici.

(5) Razredni ispit za redovne učenike se organizuje u slučajevima kada je učenik na kraju nastavne godine odnosno obrazovanja ostao neocijenjen iz opravdanih razloga, odnosno opravdano izostao sa nastave više od jedne trećine planiranih časova u toku školske godine, kao i učenik koji je pohađao instruktivnu nastavu.

(6) Maturski/ završni ispit se polaže na završetku obrazovanja.

(7) Ukoliko se utvrde nepravilnosti nastale u postupku provođenja ispita, nastavničko vijeće poništava ispite najkasnije u roku od 30 dana od dana polaganja ispita.

(8) Bliže propise o organizovanju, načinu, vremenu i uvjetima polaganja ispita u školi donosi ministar.

Član 89.

(Polaganje maturskog/završnog ispita u gimnaziji, tehničkoj, umjetničkoj, vjerskoj i stručnoj školi)

(1) Na završetku obrazovanja u gimnaziji, tehničkoj, umjetničkoj i vjerskoj školi se polaže maturski ispit.

(2) Na završetku obrazovanja u stručnoj školi za sticanje III stepena stručne spreme polaže se završni ispit sa praktičnim radom.

(3) Program i način polaganja maturskog/završnog ispita utvrđuje se nastavnim planom i programom za svaku vrstu škole.

(4) Bliži propis o polaganju maturskog/završnog ispita u gimnaziji, tehničkoj, umjetničkoj i stručnoj školi čiji je osnivač Skupština Kantona donosi ministar na prijedlog Pedagoškog zavoda.

(5) Program polaganja eksterne mature na prijedlog Pedagoškog zavoda donosi ministar.

(6) Akt o polaganju maturskog ispita u školi čiji je osnivač drugo pravno ili fizičko lice donosi osnivač, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Član 90.

(Diploma za postignute rezultate)

(1) Učeniku koji u toku četverogodišnjeg obrazovanja i odgoja po nastavnom planu i programu postigne odličan uspjeh iz svih nastavnih predmeta, primjerno vladanje u svim razredima škole, izuzetne rezultate u dodatnoj nastavi, slobodnim aktivnostima, kao i postignute izuzetne rezultate na takmičenjima, smotrama i u drugim vannastavnim aktivnostima, izdaje se posebna diploma za postignute rezultate.

(2) Učeniku koji postiže odlične rezultate u obrazovno-odgojnom procesu mogu se dodjeljivati pohvale, priznanja i nagrade pod uvjetima i na način utvrđen pravilima škole.

(3) Obrazac posebne diplome iz stava (1) ovog člana propisuje ministar.

Član 91.

(Pedagoške mjere)

(1) Učeniku se zbog njegovog nedoličnog ponašanja mogu izreći sljedeće pedagoške mjere:

- a) ukor razrednika,
- b) ukor odjeljskog vijeća,
- c) ukor direktora,
- d) ukor nastavničkog vijeća,
- e) premještanje u drugo odjeljenje,
- f) isključenje iz škole.

(2) Pedagoška mjera isključenje iz škole se može izreći samo za teže povrede obaveza učenika.

(3) Teža povreda obaveza učenika je:

- a) prepravka podataka u svjedodžanstvu, diplomu ili drugim javnim ispravama,
- b) prepravka ili dopisivanje podataka u evidenciju koju vodi škola,
- c) političko organizovanje ili djelovanje učenika u školi,
- d) krađa školske i učeničke imovine,
- e) davanje ili upotreba alkohola i narkotičkih sredstava u školi ili u školskom dvorištu, kao i podstrekivanje na njihovu upotrebu,
- f) vršnjačko nasilničko ponašanje,
- g) nasilničko ponašanje i omalovažavanje nastavnika i ostalih zaposlenika škole,

- h) posjedovanje oružja,
- i) izražavanje nacionalne i vjerske netrpeljivosti,
- j) neopravdano izostajanje sa nastave i drugih oblika obrazovno-odgojnog rada 30 i više časova,
- k) zloupotreba mobilnog telefona ili drugih elektronskih uređaja u toku nastavnog procesa,
- l) namjerno oštećenje ili uništenje školske imovine i
- m) lažne dojave o podmetnutim eksplozivnim sredstvima u prostoru škole.

(4) Pedagoške mjere ukor nastavničkog vijeća, premještanje u drugo odjeljenje i isključenje iz škole, izriče nastavničko vijeće, o čemu škola donosi rješenje.

(5) Učenik, odnosno njegov roditelj, na izrečene pedagoške mjere ukor nastavničkog vijeća, premještanje u drugo odjeljenje ili isključenje iz škole, mogu podnijeti žalbu školskom odboru.

(6) Odluka školskog odbora je konačna.

Član 92.

(Pedagoške mjere i materijalna odgovornost učenika)

(1) Izrečena pedagoška mjera povlači snižavanje ocjene iz vladanja učenika.

(2) Pedagoška mjera važi za školsku godinu za koju je izrečena, a u toku školske godine može se ublažavati ili ukinuti osim u vjerskim školama.

(3) Učenik će odgovarati za materijalnu štetu učinjenu u školi ili kod pravnog ili fizičkog lica kod koga obavlja praktičnu nastavu, ako je istu učinio namjerno. Visinu učinjene štete i okolnosti pod kojim je šteta učinjena utvrđuje komisija koju imenuje direktor škole.

(4) Odluku o odgovornosti učenika za štetu i visinu naknade, na prijedlog komisije donosi direktor, na koju učenik odnosno njegov roditelj može uložiti prigovor školskom odboru. Odluka školskog odbora je konačna.

(5) Bliži propis o povredama discipline, postupku za utvrđivanje odgovornosti učenika, dužini trajanja pedagoške mjere, njenom ublažavanju, ukidanju i posljedičnom odnosu na ocjenu iz vladanja učenika, kao i o naknadi učinjene materijalne štete, donosi ministar.

Član 93.

(Obaveza upoznavanja učenika sa njihovim pravima, dužnostima i odgovornostima)

Škola je obavezna da, na početku školske godine odnosno obrazovanja, upozna učenike sa njihovim pravima, dužnostima i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom i pravilima škole.

X. PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA I EVIDENCIJA I JAVNE ISPRAVE

Član 94.

(Učenička knjižica)

(1) Škola upisanim redovnim učenicima, na početku obrazovanja, izdaje učeničku knjižicu koja važi do kraja odgovarajućeg obrazovanja i odgoja.

(2) Učenička knjižica je javna isprava kojom se u toku srednjeg obrazovanja dokazuje status učenika škole.

Član 95.

(Svjedodžba i diploma)

(1) O završenom razredu odnosno obrazovanju, škola izdaje svjedodžbu.

(2) Učeniku koji položi sa uspjehom maturski odnosno završni ispit, izdaje se diploma o završenoj školi.

(3) Svjedodžba odnosno diploma, koju izdaje škola, ima važnost javne isprave.

Član 96.

(Validnost svjedodžbe odnosno diplome)

Svjedodžba odnosno diploma stečena na teritoriji Bosne i Hercegovine, ima istu vrijednost kao i svjedodžba odnosno diploma stečena u odgovarajućim školama na području Kantona.

Član 97.

(Duplikat svjedodžbe odnosno diplome)

Na zahtjev učenika ili njegovog roditelja, škola izdaje duplikat svjedodžbe odnosno diplome na osnovu podataka iz matične knjige.

Član 98.

(Dokumentacija i evidencija)

(1) Škola vodi dokumentaciju i evidenciju o obrazovno-odgojnoj djelatnosti: matičnu knjigu, registar, razrednu knjigu, dnevnik rada i dr.

(2) Podaci u matičnoj knjizi su trajne vrijednosti.

(3) Škola izdaje svjedodžbe, diplome, učeničke knjižice i druge dokumente.

(4) Bliže propise o sadržaju dokumentacije i načinu vođenja evidencije u školi čiji je osnivač Skupština Kantona ili općina, donosi ministar uz prethodno stručno mišljenje Pedagoškog zavoda.

(5) Akt o sadržaju dokumentacije i načinu vođenja evidencije u školi čiji je osnivač drugo pravno ili fizičko lice donosi osnivač uz prethodnu saglasnost Ministarstva i stručnog mišljenja Pedagoškog zavoda.

XI. NASTAVNICI, STRUČNI SARADNICI I SARADNICI

Član 99.

(Poslovi nastavnika i stručnih saradnika)

(1) Obrazovno-odgojni rad u školi obavljaju nastavnici i stručni saradnici.

(2) Lica iz stava (1) ovog člana obavljaju sljedeće poslove:

- a) ostvaruju ciljeve i zadatke obrazovanja i odgoja utvrđene ovim zakonom i na osnovu njega donesenim propisima i drugim aktima,
- b) realizuju nastavni plan i program u okviru 40-satne radne sedmice i godišnjeg programa rada škole;
- c) prate i vrednuju uspjeh u učenju i vladanju učenika,
- d) vode pedagošku evidenciju i dokumentaciju o obrazovno-odgojnom radu,
- e) saraduju sa stručnom službom škole i roditeljima učenika na poslovima obrazovanja i odgoja,
- f) učestvuju u radu stručnih organa škole radi unapređivanja rada škole i
- g) izvršavaju i druge obaveze po nalogu direktora škole koje proizlaze iz općih akata škole i godišnjeg programa rada škole.

(3) Nastavnici i stručni saradnici dužni su da preduzimaju mjere radi zaštite prava djeteta, te da o svakom kršenju tih prava, posebno o svim oblicima nasilja nad djetetom, odmah obavijeste roditelje i nadležnu službu socijalne zaštite.

Član 100.

(Uvjeti za izvođenje nastave)

(1) Poslove nastavnika i stručnog saradnika može obavljati lice koje osim uvjeta utvrđenih Zakonom o radu, ispunjava i sljedeće uvjete:

- a) ima odgovarajući nivo obrazovanja u skladu sa nastavnim planom i programom,
- b) ima položen stručni ispit za samostalan rad u obrazovanju,
- c) zdravstveno sposoban za obavljanje poslova nastavnika ili stručnog saradnika,

(2) Uvjeti iz stava (1) ovog člana dokazuju se prije zasnivanja radnog odnosa.

(3) Na nastavnika, odnosno stručnog saradnika koji se prima u svojstvu pripravnika, ne odnosi se traženi uvjet iz stava (1) tačka b).

(4) Diplome izdate u Bosni i Hercegovini, kao i diplome izdate u bivšoj SFRJ do 6. aprila 1992. godine sa istim stepenom i vrstom školske sprema koja se traži za nastavnike i stručne saradnike škole, imaju jednaku vrijednost, a na osnovu Zakona o važnosti javnih isprava u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine”, broj 23/04).

(5) Za dokazivanje uvjeta iz stava (1) tačka c) ovog člana priznaje se samo ljekarsko uvjerenje koje izdaje ovlaštena zdravstvena ustanova.

Član 101.

(Utvrđivanje odgovarajuće stručne spreme)

(1) Programske sadržaje općebrazovnih nastavnih predmeta može realizovati nastavnik koji ima odgovarajući nivo obrazovanja – visoka stručna sprema ili ekvivalent i stručno zvanje u određenoj oblasti i položen stručni ispit za samostalan rad u obrazovanju.

(2) Programske sadržaje stručno-teorijskih nastavnih predmeta može realizovati nastavnik koji ima odgovarajući nivo obrazovanja – visoka stručna sprema ili ekvivalent i stručno zvanje u određenoj oblasti sa dopunskim pedagoško-psihološko-metodičko-didaktičkim obrazovanjem i položenim stručnim ispitom za samostalan rad u obrazovanju.

(3) Programske sadržaje praktične nastave mogu realizovati nastavnici koji imaju odgovarajući profil i stručnu spremu (VI i VII stepen stručne spreme), ili ekvivalent i stručno zvanje u određenoj oblasti sa dopunskim pedagoško-psihološko-metodičko-didaktičkim obrazovanjem i položenim stručnim ispitom za samostalan rad u obrazovanju i jednu godinu radnog iskustva u struci poslije sticanja odgovarajuće stručne spreme.

(4) Praktičnu nastavu u školama mogu izvoditi nastavnici sa V stepenom stručne spreme sa dopunskim pedagoško-psihološko-metodičko-didaktičkim obrazovanjem i položenim stručnim ispitom za samostalan rad u obrazovanju i pet godina radnog iskustva u struci poslije sticanja odgovarajuće stručne spreme.

(5) Praktičnu nastavu u privrednim društvima i drugim pravnim i fizičkim licima po programu škole mogu izvoditi lica koja imaju odgovarajući profil i stručnu spremu utvrđenu nastavnim planom i programom i pet godina radnog iskustva u struci poslije sticanja odgovarajuće stručne spreme.

(6) Odgovarajuća stručna sprema za izvođenje nastave pojedinih predmeta utvrđuje se nastavnim planom i programom.

(7) Sporne slučajeve o stručnoj spremi iz stava (1) ovog člana, rješava Pedagoški zavod.

Član 102.

(Stručni saradnici)

Pedagoške, bibliotekarske i druge stručne poslove u školi obavljaju stručni saradnici sa završenim odgovarajućim stepenom i vrstom stručne spreme utvrđenom Pedagoškim standardima i normativima, kao i položenim odgovarajućim stručnim ispitom.

Član 103.

(Saradnici)

Za učestvovanje u obrazovno-odgojnom radu i obavljanju poslova pod neposrednim rukovodstvom nastavnika, škola može angažovati za saradnika laboranta i drugo lice koje ima završenu srednju stručnu spremu odgovarajućeg usmjerenja i položen stručni ispit u struci.

Član 104.

(Zapošljavanje u školi)

(1) Škola kao javna ustanova je dužna vršiti prijem zaposlenika na osnovu javnog konkursa, odnosno oglasa, kojeg raspisuje Ministarstvo i objavljuje u dnevnom listu i istovremeno dostavlja Službi za zapošljavanje Kantona.

(2) Lica iz stava (1) ovog člana mogu se primiti u radni odnos na određeno ili neodređeno vrijeme i bez konkursa u sljedećim slučajevima:

- a) kod preuzimanja zaposlenika za čijim radom je djelimično ili u cjelosti prestala potreba u drugoj školi na području Kantona, uz saglasnost Ministarstva.
- b) radi obezbjeđenja stručne zastupljenosti nastave, do okončanja postupka po raspisanom konkursu, škola može primiti lice koje ispunjava uvjete utvrđene ovim zakonom na period ne duži od 90 dana,
- c) radi zamjene odsutnog zaposlenika škole (bolovanje, neplaćeno odsustvo i sl.), može se primiti lice odgovarajućeg profila i stručne spreme do 90 dana,

d) kada zaposlenika koji je zasnovao radni odnos na neodređeno vrijeme u drugoj školi, na osnovu mišljenja nadležne zdravstvene ustanove, nije moguće rasporediti na drugo odgovarajuće radno mjesto u istoj školi, sporazumom između škola,

e) prelazak iz jedne u drugu školu radi zamjene zaposlenika na istim radnim mjestima na osnovu sporazuma potpisanog od strane oba zaposlenika, direktora škola i uz prethodnu saglasnost Ministarstva,

f) radi dopune do punog radnog vremena kada se radi o zaposleniku koji u toj školi ima zasnovan radni odnos na neodređeno nepuno radno vrijeme, uz prethodnu saglasnost Ministarstva,

g) prelazak zaposlenika iz jedne u drugu školu na osnovu sporazuma direktora škola i prethodnu saglasnost Ministarstva.

(3) Angažovanjem zaposlenika u radni odnos na neodređeno vrijeme iz stava (2) tačke a), d), e) i g) ovog člana ne može se ugroziti radno-pravni status zaposlenika koji su primljeni u radni odnos na neodređeno vrijeme u toj školi putem javnog konkursa.

(4) Izuzetno, ako se po okončanju konkursa ne bude mogao izabrati kandidat u skladu sa stavom (2) ovog člana, direktor škole može angažovati lice na poslove instruktivne nastave za pripremanje učenika za polaganje razrednog ispita.

(5) Angažovanje lica iz stava (4) se vrši u svojstvu zaposlenika na određeno vrijeme, odnosno na period do kraja polugodišta, u skladu sa kriterijima koje donosi ministar.

(6) Radno-pravni status zaposlenika škole čiji je osnivač Skupština Kantona koji je ostao djelimično ili u cjelosti bez poslova i radnih zadataka u školi, rješava se u skladu sa ovim zakonom i Programom zbrinjavanja zaposlenika za čijim je radom prestala potreba, kojeg donosi Vlada Kantona, na prijedlog Ministarstva, uz učešće sindikata.

(7) Škola čiji je osnivač Skupština Kantona je dužna u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima dostaviti Ministarstvu podatke o potrebama za popunom upražnjenih radnih mjesta, kao i podatke o zaposlenicima škole za čijim je radom djelimično ili u cjelosti prestala potreba na nivou škole.

(8) Propisom koji donosi ministar bliže se uređuju uvjeti, kriteriji i postupak zapošljavanja u ustanovama srednjeg obrazovanja koje imaju status javne ustanove.

(9) Škola kao javna ustanova je dužna vršiti prijem zaposlenika u skladu sa propisom iz stava (8) ovog člana.

Član 105.

(Zabrana diskriminacije)

Zabranjuje se diskriminacija po bilo kojem osnovu u radu škole, u postupku zapošljavanja, utvrđivanja plate i drugih naknada za isti rad, odnosno za rad jednake vrijednosti, napredovanja u poslu pod jednakim uvjetima obrazovanja, osposobljavanja i stručnog usavršavanja, uslova rada, te svake druge radnje koja predstavlja neki oblik direktne ili indirektno diskriminacije.

Član 106.

(Sistematski i drugi ljekarski pregledi)

(1) Škola je dužna osigurati da zaposlenici škole izvrše ljekarski pregled svake godine najkasnije do 30. septembra, te sistematski pregled najmanje jednom u četiri godine.

(2) Troškovi sistematskog i ljekarskog pregleda zaposlenika u školi čiji je osnivač Skupština Kantona, padaju na teret budžeta Kantona. Odluku o visini troškova sistematskog i ljekarskog pregleda donosi ovlaštena zdravstvena ustanova, uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva zdravstva Tuzlanskog kantona.

(3) Ako se od strane ovlaštene zdravstvene ustanove ustanovi da je nastavnik, stručni saradnik ili saradnik obolio od zarazne bolesti ili duševne bolesti, da je sklon alkoholizmu ili narkomaniji ili ima ozbiljne poremećaje u ponašanju, to lice ne može obavljati poslove koji podrazumijevaju rad sa učenicima, dok ovlaštena zdravstvena ustanova ne utvrdi da su prestale okolnosti zbog kojih mu je rad sa učenicima zabranjen.

Član 107.**(Upućivanje zaposlenika na ocjenu radne sposobnosti)**

(1) U slučaju osnovane sumnje da je zaposleniku škole psihofizičko zdravlje narušeno u mjeri koja bitno umanjuje njegovu radnu sposobnost, direktor škole može uputiti zaposlenika na ocjenu radne sposobnosti.

(2) Na odluku o upućivanju na ocjenu radne sposobnosti nezadovoljni zaposlenik ima pravo podnijeti žalbu školskom odboru.

(3) Odluka školskog odbora po podnesenoj žalbi je konačna.

(4) Ako se ocjenom radne sposobnosti utvrdi da zaposlenik nije u mogućnosti uredno izvršavati obaveze u obrazovno-odgojnom radu zbog trajno narušenog psihofizičkog zdravlja, ponudit će mu se odgovarajući poslovi prema preostaloj radnoj sposobnosti, u skladu sa Zakonom.

Član 108.**(Podobnost za rad sa djecom)**

(1) Za rad sa djecom nepodoban je zaposlenik koji je pravosnažnom presudom osuđen na kaznu zatvora za krivično djelo protiv ustavnog poretka, protiv čovječnosti i međunarodnog prava, protiv života i tijela, protiv dostojanstva osobe i morala, protiv braka i porodice, protiv službene i druge odgovorne dužnosti osim ako je nastupila rehabilitacija po posebnom zakonu.

(2) Licu iz stava (1) ovog člana koje je pravosnažnom presudom osuđeno na izdržavanje kazne zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci a zaposlenik je škole otkazat će se ugovor o radu bez obaveze poštivanja propisanog ili ugovorenog otkaznog roka.

Član 109.**(Raspored radnog vremena)**

Pravilima škole utvrđuje se raspored radnog vremena zaposlenika u okviru 40-satne radne sedmice i korištenje dnevnog odmora u toku radnog dana, u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima.

Član 110.**(Sedmično opterećenje nastavnika)**

(1) Nastavnik u okviru 40-satne radne sedmice ima najviše do 35 sati svih oblika obrazovno-odgojnog rada koji uključuju: nastavnu normu redovne nastave utvrđenu Pedagoškim standardima i normativima, vrijeme za pripremu za nastavu, ispravku i ocjenjivanje pismenih, kontrolnih i grafičkih radova, časove odjeljske zajednice, dopunske, dodatne i fakultativne nastave, kordiniranje rada sekcija, udruženja i drugih oblika učeničkog organizovanja.

(2) Izuzetno, ukoliko se po okončanju konkursa nastava nije mogla stručno zastupiti, niti se moglo angažovati lice na poslove instruktivne nastave, nastavnik može, na zahtjev direktora, u toku jednog polugodišta, raditi iznad nastavne norme utvrđene Pedagoškim standardima i normativima do šest nastavnih časova sedmično.

(3) Rad iz stava (2) ovog člana smatra se prekovremenim radom.

Član 111.**(Godišnji odmor)**

(1) Nastavnici i stručni saradnici, u tekućoj školskoj godini koriste kolektivni godišnji odmor u vrijeme ljetnog raspusta u trajanju do 35 radnih dana, a saradnici i vannastavno osoblje do 30 radnih dana.

(2) Zaposlenici, koji zbog bolovanja i drugih opravdanih razloga ne iskoriste godišnji odmor u vremenu utvrđenom stavom (1) ovog člana, mogu koristiti godišnji odmor, u trajanju do 30 dana, najkasnije do 30. juna naredne godine, po mogućnosti u toku zimskog odmora učenika.

(3) Dužina korištenja godišnjeg odmora zaposlenika bliže se uređuje kolektivnim ugovorom i pravilnikom o radu škole.

Član 112.**(Prava i dužnosti nastavnika)**

Nastavnici imaju pravo i dužnost da organizuju i obavljaju neposredan obrazovno-odgojni rad, prate, podstiču i pomažu razvoj učenika, stručno se usavršavaju i izvršavaju druge zadatke utvrđene ovim zakonom i pravilima škole.

Član 113.**(Pripravnik)**

(1) Pripravnik je lice koje prvi put zasniva radni odnos u zanimanju za koje se obrazovalo, radi stručnog osposobljavanja za samostalan rad.

(2) U toku trajanja pripravničkog staža, pripravniku iz stava (1) ovog člana, za puno radno vrijeme, pripada plata u iznosu 80% plate radnog mjesta za koje se osposobljava kao i druge naknade koje nemaju karakter plate.

Član 114.**(Volonterski rad)**

Ako je stručni ispit ili radno iskustvo utvrđeno zakonom uvjet za obavljanje poslova određenog zanimanja, ustanova obrazovanja može lice koje završi obrazovanje za takvo zanimanje primiti na stručno osposobljavanje za samostalan rad bez zasnivanja radnog odnosa (volonterski rad) u skladu sa Zakonom.

Član 115.**(Osposobljavanje pripravnika i volontera za samostalan rad)**

(1) Nastavničko vijeće škole utvrđuje program osposobljavanja za samostalan rad i imenuje mentora licu iz članova 113. i 114. ovog zakona.

(2) Verifikovanje rada nastavnika, stručnog saradnika i saradnika za vrijeme osposobljavanja za samostalan obrazovno-odgojni rad, vrši mentor.

(3) Do momenta sticanja uvjeta za samostalan obrazovno-odgojni rad, nastavnik, stručni saradnik ili saradnik radi po instrukcijama i pod nadzorom mentora.

(4) Dužinu trajanja pripravničkog staža, način i uvjete polaganja stručnog ispita pripravnika i volontera, imenovanje i sastav komisije pred kojom se polaže stručni ispit, sadržaj ispita, izdavanje uvjerenja o položenom stručnom ispitu, kao i vođenje evidencije, bliže se uređuje propisom Vlade Kantona.

(5) Za osposobljavanje pripravnika i volontera odgovorni su direktor i mentor.

(6) U osposobljavanju pripravnika i volontera, stručnu pomoć direktorima i mentorima pripravnika pruža Pedagoški zavod.

Član 116.**(Ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika)**

(1) Škola je dužna osigurati da se rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika ocjenjuju svake dvije godine.

(2) Ocjena rada nastavnika, stručnog saradnika i saradnika zasniva se na uspješnosti u radu sa učenicima, vannastavnom stručnom radu, kvalitetu i rezultatima samostalnog izvršavanja poslova i zadataka, odgovornosti u radu i radnoj disciplini, blagovremenosti i urednosti u izvršavanju poslova, angažovanju na osavremenjavanju obrazovno-odgojnog procesa, stručnom usavršavanju i doprinosu afirmaciji škole, saradničkom odnosu prema kolegama, poštivanju kodeksa etičnosti i profesionalnosti u radu.

(3) Prilikom ocjenjivanja rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika uzima se u obzir ocjena Pedagoškog zavoda.

(4) Nastavnik, stručni saradnik i saradnik, koji za svoj rad bude dva puta uzastopno ocijenjen ocjenom „ne zadovoljava“, gubi pravo na dalji rad u nastavi.

Član 117.**(Sticanje viših stručnih zvanja)**

(1) Škola je dužna da na osnovu rezultata ocjenjivanja rada nastavnica, stručnim saradnicima i saradnicima škole omogući sticanje viših stručnih zvanja.

(2) Osnovna zvanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika su: nastavnik, stručni saradnik i saradnik.

(3) Viša stručna zvanja su:

- a) nastavnik mentor, nastavnik savjetnik
- b) stručni saradnik mentor, stručni saradnik savjetnik,
- c) viši saradnik.

(4) Stručno usavršavanje organa rukovođenja i upravljanja škole, nastavnika, stručnih saradnika, saradnika i vannastavnog osoblja, postupak ocjenjivanja rada, sticanje viših stručnih zvanja i

vođenje dokumentacije bliže se uređuju propisom koji donosi Vlada Kantona.

(5) Sve oblike stručnog usavršavanja zaposlenika u obrazovanju u saradnji sa svim relevantnim institucijama priprema, organizuje i realizuje Pedagoški zavod.

(6) Pedagoški zavod vrši analize potreba za stručnim usavršavanjem, planiranjem i organizovanjem te implementacijom i finansiranjem, kao i evaluacijom i izvještavanjem o obavljenim aktivnostima stručnog usavršavanja.

(7) Program obuke i katalog stručnog usavršavanja utvrđuje Pedagoški zavod.

(8) Finansiranje stručnog usavršavanja vrši se iz budžeta Kantona.

Član 118.

(Prestanak prava na dalji rad nastavnika, stručnog saradnika i saradnika i raspoređivanje na druge poslove odnosno otkazivanje ugovora o radu)

(1) Nastavnik, stručni saradnik i saradnik može izgubiti pravo na dalji rad na poslovima obrazovanja i odgoja u slučaju kad Pedagoški zavod utvrdi da nastavnik, stručni saradnik ili saradnik nije u mogućnosti da izvršava svoje dužnosti u skladu sa ovim zakonom, drugim propisima i pravilima škole.

(2) Školski odbor donosi odluku o prestanku prava nastavnika, stručnog saradnika i saradnika na dalji rad na poslovima obrazovanja i odgoja.

(3) U slučaju iz stava (2) ovog člana, nastavniku, stručnom saradniku i saradniku se može ponuditi zaključenje novog ugovora pod izmijenjenim uvjetima.

Član 119.

(Odgovornost zaposlenika za povrede radnih dužnosti)

(1) Zaposlenik škole smatra se odgovornim zbog povrede radnih dužnosti nastalih kao rezultat nesavjesnog rada.

(2) Povrede radnih dužnosti mogu biti:

- a) neizvršavanje, neblagovremeno, nemarno ili nesavjesno vršenje poslova utvrđenih ugovorom o radu,
- b) prouzrokovanje veće materijalne štete namjerno ili iz krajnje nepažnje školi ili trećim licima,
- c) neopravdan izostanak sa posla,
- d) izražavanje nacionalne ili vjerske netrpeljivosti,
- e) upotreba alkohola ili narkotičkih sredstava u školi,
- f) neprimjereno ponašanje prema drugim zaposlenicima škole, učenicima i roditeljima učenika,
- g) bavljenje aktivnostima i radom koji je u suprotnosti sa interesom škole,
- h) druge povrede utvrđene propisom ministra i pravilima škole.

(3) Ministar donosi propis kojim će se bliže urediti teže i lakše povrede radnih dužnosti, odgovornost za materijalnu štetu, organe vođenja postupka, odgovornost istih i pravila postupka.

XII. STRUČNI NADZOR

Član 120.

(Stručni nadzor)

(1) Stručni nadzor obavlja Pedagoški zavod.

(2) Stručni nadzor se vrši nad organizovanjem i izvođenjem nastave i drugih oblika obrazovno-odgojnog rada i radom nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u svim školama, radi daljeg unaprijeđenja obrazovno-odgojnog rada, a u cilju provjere da li učenici dostižu standarde uspjeha u učenju koje utvrdi Agencija.

(3) Stručni nadzor obuhvata, naročito:

- a) praćenje primjene i realizacije nastavnog plana i programa, odnosno ciljeva i zadataka, sadržaja, obima, oblika, metoda i postupaka obrazovno-odgojnog rada;
- b) praćenje i ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika u nastavi kao i rada direktora i pomoćnika direktora u školi;

c) pružanje stručne pomoći nastavniku u planiranju, programiranju i organizovanju obrazovno-odgojnog rada, ocjenjivanju i napredovanju učenika, a posebno nadarenih učenika;

d) pružanje stručne pomoći u planiranju vannastavnih aktivnosti, izleta i stručnih ekskurzija;

e) nadzor nad dokumentacijom i evidencijom vezano za obrazovanje i obrazovni proces;

f) kao i druge poslove u skladu sa zakonom.

Član 121.

(Vršenje stručnog nadzora)

Škola je obavezna da omogući Pedagoškom zavodu nesmetano vršenje stručnog nadzora i uvid u dokumentaciju i evidenciju koju vodi.

Član 122.

(Izvjestaj o stručnom nadzoru)

(1) Pedagoški zavod o obavljenom stručnom nadzoru nad radom škole čiji je osnivač Skupština Kantona dostavlja izvještaj školi i Ministarstvu.

(2) Propis o stručnom nadzoru donosi Vlada Kantona.

(3) Izvjestaj o izvršenom stručnom nadzoru škola Pedagoški zavod je dužan dostaviti svakih šest mjeseci.

Član 123.

(Standardi za ocjenjivanje)

(1) Standard i kvalitet obrazovanja i obuke u okviru srednjeg općeg i stručnog obrazovanja i obuke, uključujući obrazovanje i obuku odraslih, prate Agencija, Pedagoški zavod i Ministarstvo.

(2) Škola je dužna omogućiti Agenciji i Pedagoškom zavodu da se, u saradnji s Ministarstvom, bave uspostavljanjem standarda za rezultate učenja učenika i ocjenjivanje stepena njihovog uspjeha, uključujući i maturalni/završni ispit, organizovanjem eksternog ocjenjivanja škola, provođenjem istraživanja u oblasti ocjenjivanja s ciljem da procijeni razvoj i predstavi rezultate istraživanja, savjetovanjem nadležnih obrazovnih vlasti u pogledu propisanih standarda i njihove primjene, pružanjem pomoći u pogledu priznavanja domaćih diploma i certifikata u stranim zemljama, pokretanjem i praćenjem procesa struktuiranja i klasifikacije zanimanja i provođenjem i drugih aktivnosti koje se tiču primjene standarda.

(3) U cilju stalnog poboljšanja kvaliteta obrazovno-odgojnog procesa i evidentiranja postojećeg stanja, Pedagoški zavod vrši potrebna istraživanja sa preporukama i mjerama za podizanje kvaliteta odgoja i obrazovanja.

XIII. ŠKOLSKI ORGANI I TIJELA

Član 124.

(Organ upravljanja i organ rukovođenja)

Organ upravljanja u školi je školski odbor, a organ rukovođenja je direktor škole.

Član 125.

(Školski odbor škole)

(1) Školom upravlja školski odbor koji ima pet članova.

(2) U gimnaziji, stručnoj, tehničkoj, umjetničkoj, mješovitoj i vjerskoj školi tri člana školskog odbora imenuju se ispred osnivača, jedan član iz reda nastavnika i stručnih saradnika škole i jedan član iz reda roditelja.

(3) Sastav školskog odbora, u najvećoj mogućoj mjeri, odražava nacionalnu strukturu učenika, roditelja, zaposlenika škole i lokalne zajednice.

(4) Članove školskog odbora škole imenuje i razrješava osnivač.

(5) Ako je osnivač škole Skupština Kantona, članove školskog odbora škole imenuje i razrješava, u ime osnivača, Vlada Kantona.

(6) Članovi školskog odbora škole imenuju se na period od četiri godine.

(7) Isto lice može biti imenovano za predsjednika ili člana školskog odbora škole čiji je osnivač Skupština Kantona, najviše dva puta uzastopno.

(8) Vršenje dužnosti člana školskog odbora je dobrovoljno i bez naknade.

(9) Edukaciju članova školskih odbora vrši Pedagoški zavod.

(10) Direktor, pomoćnik direktora i predsjednik sindikalne organizacije, kao i druga lica utvrđena posebnim propisima, ne mogu biti imenovani u školski odbor.

(11) Bliži propis o postupku imenovanja, izboru i načinu rada školskog odbora škole kao javne ustanove donosi ministar.

Član 126.

(Privremeni školski odbor)

(1) Osnivač škole odnosno Vlada Kantona, može razriješiti predsjednika i člana školskog odbora i prije isteka vremena na koje je imenovan ako utvrdi da je odgovoran za neuspješan ili nezakonit rad škole, na njegov lični zahtjev i u drugim slučajevima predviđenim posebnim propisima i pravilima škole.

(2) Ukoliko školski odbor škole kao javne ustanove ne obavlja poslove iz svoje nadležnosti, ili ih obavlja neuspješno ili nezakonito, Ministarstvo će pokrenuti postupak razrješenja članova postojećeg i imenovanja članova privremenog školskog odbora.

(3) Privremeni školski odbor imenuje se i u slučaju kada se školski odbor ne može konstituisati u skladu sa ovim zakonom ili kada se postupak koji prethodi imenovanju ne okonča u zakonom utvrđenom roku.

(4) Mandat privremenog školskog odbora traje 90 dana i može se ponoviti.

Član 127.

(Nadležnosti školskog odbora)

(1) Školski odbor, pored poslova utvrđenih zakonom, obavlja i sljedeće poslove:

- a) utvrđuje potrebu za prijemom zaposlenika u radni odnos;
- b) utvrđuje prijedlog plana upisa učenika u prvi razred;
- c) odlučuje o pravima nastavnika, stručnih saradnika i saradnika na dalji obrazovno-odgojni rad kao drugostepeni organ;
- d) odlučuje o prigovoru roditelja odnosno staratelja učenika na rad nastavnika i stručnih saradnika, i drugim pitanjima vezano za status učenika;
- e) odlučuje o žalbama roditelja odnosno staratelja učenika na izrečenu pedagošku mjeru;
- f) odlučuje, na prijedlog nastavničkog vijeća ili direktora, o prigovoru nastavnika, stručnih saradnika i saradnika na ocjenu o radu;
- g) imenuje i razrješava direktora škole;
- h) donosi pravila škole;
- i) usmjerava i kontrolira rad direktora te predlaže Ministarstvu ocjenu o radu direktora škole kao javne ustanove;
- j) razmatra polugodišnje izvještaje o izvršenju odobrenog budžeta škole po vrstama troškova i izvorima sredstava;
- k) donosi odluke o nabavi stalnih sredstava u skladu sa odobrenim budžetom i usvaja izvještaj o provedenim nabavkama;
- l) razmatra i usvaja izvještaj popisnih komisija o popisu sredstava i izvora sredstava škole i na prijedloge popisnih komisija donosi odluke o otpisu;
- m) razmatra i donosi odluke o visini sredstava na ime upisnine i odštete;
- n) donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i pravilnik o platama zaposlenika uz saglasnost Ministarstva za škole čiji je osnivač Skupština Kantona, te druge opće akte;
- o) odlučuje u drugom stepenu o prigovorima zaposlenika na odluke direktora o pravima i obavezama iz radnog odnosa i drugim slučajevima;
- p) rješava pitanja odnosa sa osnivačem;
- r) odgovara osnivaču za rezultate rada škole;
- s) podnosi osnivaču, najmanje jedanput godišnje, izvještaj o svom radu i radu škole;
- t) vrši i druge poslove u skladu sa ovim zakonom i pravilima škole;

u) izvršava odluke i zaključke Ministarstva.

(2) Školski odbor škole čiji je osnivač Skupština Kantona, izvještaj o svom i radu škole podnosi Ministarstvu.

Član 128.

(Direktor škole)

(1) Školom rukovodi direktor.

(2) Za direktora škole može biti imenovano lice koje, pored općih uvjeta, ispunjava i uvjete:

- a) za nastavnika ili pedagoga u skladu sa nastavnim planom i programom škole u kojoj konkuriše,
- b) ima odgovarajući nivo obrazovanja – visoka stručna sprema ili ekvivalent i stručno zvanje u određenoj oblasti,
- c) ima najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima nastavnika ili pedagoga škole poslije sticanja odgovarajuće stručne spreme,
- d) ističe se organizacionim sposobnostima.

Član 129.

(Smetnje za imenovanje direktora škole)

Za direktora škole ne može biti imenovano lice:

- a) koje je pravosnažno osuđivano za krivično djelo koje ga po članu 108. stav (1) ovog zakona čini nepodobnim za rad sa djecom.
- b) na koje se odnosi član IX. (1). Ustava Bosne i Hercegovine,
- c) koje je član izvršnih organa političkih partija,
- d) koje ima direktan finansijski ili drugi lični interes u školi u kojoj se kandiduje koji bi mogao dovesti do sukoba interesa sa njegovom dužnošću direktora,
- e) kojem je u posljednje tri godine prije dana objavljivanja konkursa bio otkazan ugovor o radu zbog disciplinske odgovornosti ili kojem je u istom periodu izrečena disciplinska mjera otpusta iz državne službe,
- f) koje je zbog svoje krivice bilo razriješeno dužnosti direktora neke od odgojno-obrazovnih ustanova,
- g) u drugim slučajevima utvrđenim zakonom, drugim propisom ili pravilima škole.

Član 130.

(Imenovanje direktora škole kao javne ustanove)

(1) Škola, koja ima status javne ustanove, dužna je na osnovu odluke školskog odbora raspisati konkurs za izbor i imenovanje direktora škole, najkasnije tri mjeseca prije isteka mandata direktora.

(2) Škola raspisuje konkurs za izbor i imenovanje direktora koji se objavljuje u dnevnom listu dostavlja Službi za zapošljavanje Kantona radi isticanja na oglasnoj ploči, te istovremeno ističe na oglasnoj ploči škole.

(3) Izbor najpovoljnijeg ponuđača za objavu konkursa iz prethodnog stava provest će Ministarstvo po posebnom ovlaštenju Vlade Kantona putem zajedničke javne nabavke za sve srednje škole čiji je osnivač Skupština Kantona.

(4) Istovremeno sa objavom u dnevnom listu, srednja škola koja ima status javne ustanove dužna je dostaviti tekst konkursa Ministarstvu radi objave na web stranici.

(5) Konkurs za direktora škole sadrži uslove iz članova 128. i 129. ovog zakona, trajanje konkursa, postupak i trajanje izbora kandidata i način obavještanja kandidata o rezultatima konkursa.

(6) Kandidat za direktora škole, uz prijavu na konkurs, dostavlja program razvoja škole za period na koji se imenuje.

(7) Direktora škole imenuje školski odbor škole, uz prethodno pribavljeno stručno mišljenje Pedagoškog zavoda i prethodnu saglasnost osnivača.

(8) Prethodnu saglasnost za imenovanje direktora škole, čiji je osnivač Skupština Kantona, daje Ministarstvo.

(9) Lice koje nije dobilo saglasnost Ministarstva ne može biti imenovano za direktora niti vršioca dužnosti direktora škole.

(10) Direktor škole imenuje se za vrijeme od četiri godine.

(11) Isto lice može biti imenovano za direktora škole, čiji je osnivač Skupština Kantona, najviše dva puta u istoj školi.

(12) Kandidat za direktora ili pomoćnika direktora, ukoliko je član školskog odbora, ne učestvuje u izboru i imenovanju direktora odnosno pomoćnika direktora škole.

(13) Odluka o imenovanju direktora je konačna.

(14) Kriterije na osnovu kojih se vrši izbor i imenovanje kandidata za direktora škole čiji je osnivač Skupština Kantona utvrđuje ministar.

(15) Direktor škole ima obavezu da u prvoj godini svog mandata prođe postupak usavršavanja u skladu sa katalogom stručnog usavršavanja koji donosi Pedagoški zavod.

Član 131.

(Mirovanje prava iz radnog odnosa)

Zaposleniku škole koji je zaposlen na neodređeno vrijeme, a koji je imenovan za direktora druge škole, direktora javnih ustanova i preduzeća na području Kantona, zaposleniku izabranom, odnosno imenovanom na neku od javnih dužnosti u organe Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, organe Kantona, grada i općine i zaposleniku izabranom na profesionalnu funkciju u sindikatu, prava i obaveze iz radnog odnosa, na njegov pismeni zahtjev miruju, a najduže četiri godine od dana izbora odnosno imenovanja.

Član 132.

(Vršilac dužnosti direktora)

(1) Ako pozicija direktora prije isteka mandata na koji je imenovan, ostane upražnjena, školski odbor će bez konkursa, imenovati vršioca dužnosti direktora koji ispunjava uslove za direktora u skladu sa članom 128. stav (2) ovog zakona.

(2) Vršilac dužnosti direktora ima sva prava i dužnosti direktora.

(3) Vršilac dužnosti direktora rukovodi srednjom školom do imenovanja direktora, a najduže šest mjeseci.

(4) Za vršioca dužnosti direktora škole ne može se imenovati dva puta uzastopno isto lice.

Član 133.

(Nadležnosti direktora)

Direktor škole obavlja sljedeće poslove:

- a) rukovodi radom škole;
- b) zastupa i predstavlja školu prema trećim licima i odgovara za zakonitost rada škole;
- c) predlaže program obrazovno-odgojnog rada i preuzima odgovarajuće mjere za njegovu realizaciju;
- d) odlučuje o prijemu i raspoređivanju zaposlenika škole na poslove i utvrđuje ocjenu o njihovom radu, u skladu sa općim aktima škole;
- e) podnosi školskom odboru, osnivaču i Pedagoškom zavodu izvještaj o uspjehu i postignutim rezultatima obrazovno-odgojnog rada u školi;
- f) realizuje nastavu ili druge oblike neposrednog obrazovno-odgojnog rada u skladu sa nastavnim planom i programom u obimu utvrđenom Pedagoškim standardima i normativima;
- g) odgovara školskom odboru za svoj rad i rezultate rada škole;
- h) izvršava odluke stručnih organa i organa upravljanja;
- i) predlaže pravilnik o unutrašnjoj organizaciji škole i druge opće akte škole;
- j) odlučuje o pravima i obavezama zaposlenika iz radnog odnosa u školi;
- k) podnosi školskom odboru polugodišnje i godišnje izvještaje o izvršenju odobrenog budžeta škole po vrstama troškova i izvorima sredstava,
- l) predlaže finansijski plan i naredbodavac je za izvršenje finansijskog plana po odobrenim budžetskim pozicijama za njegovu budžetsku organizaciju,
- m) obustavlja od izvršenja akt školskog odbora koji je u suprotnosti sa ustavom ili zakonom kao i pojedinačni akt kojim se nanosi šteta školi ili društvenoj zajednici,
- n) vrši i druge poslove u skladu sa zakonom i pravilima škole.

Član 134.

(Ocjena rada direktora)

(1) Rad direktora škole koju osniva Skupština Kantona ocjenjuje Ministarstvo na osnovu nadzora Ministarstva,

inspekcijiskog nadzora, nadzora Pedagoškog zavoda i mišljenja školskog odbora.

(2) Ukoliko je rad direktora škole nakon isteka mandata, a po raspoređivanju na poslove nastavnika ili pedagoga, ocijenjen naročito uspješnim, stiče više stručno zvanje.

(3) Kriterije za ocjenjivanje direktora škole donosi ministar.

Član 135.

(Razrješenje direktora)

(1) Školski odbor može razriješiti direktora škole kao javne ustanove ili škole koja se finansira iz budžeta Kantona i prije isteka vremena na koje je imenovan:

- a) na zahtjev direktora,
- b) ako utvrdi da je rad direktora neuspješan u realizaciji godišnjeg programa rada škole,
- c) ako organizacija rada škole nije usklađena sa Pedagoškim standardima i normativima,
- d) ako ne predloži finansijski plan na vrijeme u skladu sa smjernicama za izradu finansijskog plana koji donosi Vlada Kantona,
- e) ako ne sprovodi odluke Ministarstva, Vlade Kantona i osnivača,
- f) ako utvrdi da je odgovoran za neuspješan ili nezakonit rad škole,
- g) ako prikuplja sredstva i raspolaze istim suprotno propisima o korišćenju budžetskih sredstava i vlastitih prihoda,
- h) ako ne obustavi od izvršenja akt školskog odbora koji je u suprotnosti sa ustavom ili zakonom kao i pojedinačni akt kojim se nanosi šteta školi ili društvenoj zajednici,
- i) ako se utvrdi da je imenovanje direktora izvršeno suprotno odredbama zakona i drugih propisa,
- j) ako ispunjava zakonske uvjete za prestanak ugovora o radu,
- k) i u drugim slučajevima utvrđenim zakonom, drugim propisima ili pravilima škole.

(2) Ukoliko školski odbor ne razriješi direktora, a utvrdi se, na osnovu nadzora Ministarstva i inspekcijiskog nadzora i stručnog nadzora Pedagoškog zavoda, da su se stekli uvjeti za razrješenje iz stava (1) ovog člana, ministar će predložiti Vladi Kantona razrješenje školskog odbora i imenovanje privremenog školskog odbora.

Član 136.

(Prijedlog za prijevremeno razrješenje direktora)

(1) Prijedlog za prijevremeno razrješenje direktora u postupku utvrđivanja odgovornosti iz razloga utvrđenih članom 135. stav (1), tačke b) do i), može dati osnivač, Ministarstvo, Pedagoški zavod, nadležna inspekcija ili najmanje tri člana školskog odbora.

(2) Školski odbor donosi odluku o prijevremenom razrješenju direktora do okončanja postupka utvrđivanja odgovornosti za razrješavanje.

Član 137.

(Suspendija direktora)

(1) Ako se pokrene postupak protiv direktora za krivična djela iz člana 108. stav (1), ovog zakona ili se nalazi u pritvoru ili je zatečen u izvršenju krivičnog djela za koje se može izreći kazna zatvora u trajanju od najmanje pet godina, školski odbor je obavezan odmah da suspenduje direktora škole.

(2) Direktor škole koji je suspendovan ima pravo na naknadu plate u iznosu od 70% njegove osnovne plate.

(3) Po donošenju rješenja o suspendiji direktora škole, školski odbor istovremeno donosi odluku o imenovanju vršioca dužnosti direktora.

Član 138.

(Imenovanje pomoćnika direktora)

(1) Pravilima škole, škola će utvrditi poslove pomoćnika direktora u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima.

(2) Za pomoćnika direktora može biti imenovano lice koje ispunjava uvjete za direktora iz člana 128. stav (2) ovog zakona.

(3) Imenovanje pomoćnika direktora vrši školski odbor na prijedlog direktora, na mandat od četiri godine.

(4) Postupak imenovanja pomoćnika direktora, ovlaštenja i dužnosti, utvrđuju se pravilima škole.

(5) Ocjenjivanje rada pomoćnika direktora vrši se u skladu sa odredbama člana 134. ovog zakona.

Član 139.

(Savjetodavno vijeće i aktiv direktora)

(1) Stručna škola formira savjetodavno vijeće. Savjetodavno vijeće broji sedam članova i čine ga predstavnici lokalnog tržišta rada određene struke, lokalne zajednice i zaposlenici škole.

(2) Savjetodavno vijeće pomaže školi u planiranju sadržaja njenih programa, savjetuje školu o svim pitanjima koja se tiču obuke i pomaže jačanju veza između škole i lokalnog tržišta rada te predlaže razvojne projekte. Sastav savjetodavnog vijeća i postupak imenovanja njegovih članova uređuje se pravilima škole.

(3) Obavljanje dužnosti članova savjetodavnog vijeća je dobrovoljno i bez naknade.

(4) Na području Kantona Ministarstvo formira aktiv direktora srednjih škola (u daljem tekstu: Aktiv direktora).

(5) Aktiv direktora čine direktori srednjih škola sa područja Kantona.

(6) Aktom o formiranju aktiva direktora utvrđuje se sastav i poslovi aktiva direktora.

(7) Aktiv direktora donosi poslovnik o radu kojim se uređuje način njegovog rada.

Član 140.

(Vijeće roditelja)

(1) Roditelji učenika imaju pravo, a škola obavezu, pomoći roditeljima da osnuju vijeće roditelja.

(2) Roditelji učenika iz svakog odjeljenja biraju po jednog predstavnika u vijeće roditelja razreda.

(3) Vijeće roditelja razreda iz svakog razreda predlaže po dva predstavnika u vijeće roditelja škole.

(4) Vijeće roditelja se osniva za svaku školsku godinu.

(5) Vijeće roditelja promovise interese škole u zajednici u kojoj se škola nalazi; predstavlja stavove roditelja školskom odboru ili bilo kojoj drugoj zainteresovanoj strani; podržava aktivno učešće roditelja i zajednice u radu škole; predlaže članove školskog odbora iz reda roditelja učenika; obavještava školski odbor i druge zainteresovane strane o stavovima vijeća roditelja kad god to smatra neophodnim, ili po zahtjevu školskog odbora ili druge zainteresovane strane, izjašnjava se o svim pitanjima vezanim za rad i rukovođenje školom; učestvuje u pripremi i realizaciji odgovarajućih projekata koji podržavaju i promovisu obrazovni rad u školi; razvija komunikaciju i odnose između učenika, nastavnika, roditelja i lokalne zajednice.

(6) Sastav vijeća roditelja, u najvećoj mjeri, odražava nacionalnu i spolnu strukturu roditelja učenika.

(7) Bliži propis o postupku osnivanja i načinu rada vijeća roditelja donosi ministar.

Član 141.

(Vijeće učenika)

(1) Učenici obrazuju vijeće učenika čija je funkcija da:

- a) promovise interese škole u zajednici na čijoj lokaciji se škola nalazi,
- b) predstavlja stavove učenika školskom odboru škole,
- c) podstiče angažman učenika u radu škole i
- d) informiše školski odbor o svojim stavovima kad ocijeni da je to potrebno, ili po zahtjevu školskog odbora, daje mišljenje o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom.

(2) Svako odjeljenje bira po jednog predstavnika u vijeće učenika škole.

(3) Sastav vijeća učenika, u najvećoj mjeri, odražava nacionalnu i spolnu strukturu učenika škole.

(4) Način i postupak osnivanja i rada vijeća učenika utvrđuje se općim aktima škole.

XIV. STRUČNI ORGANI ŠKOLE

Član 142.

(Stručni organi škole)

U školi djeluju stručni organi:

- a) Nastavničko vijeće, koje sačinjavaju svi nastavnici, stručni saradnici i saradnici škole;
- b) Odjeljensko vijeće, koje sačinjavaju svi nastavnici, stručni saradnici i saradnici koji realizuju obrazovno-odgojni rad u odjeljenju;
- c) Stručni aktivni nastavnika određenih nastavnih oblasti/područja (nastavnici određenog nastavnog premeta ili grupe srodnih predmeta).

Član 143.

(Nadležnosti nastavničkog vijeća)

(1) Nastavničko vijeće je stručni organ koji obavlja sljedeće poslove i zadatke:

- a) organizuje i unapređuje obrazovno-odgojni rad u školi;
 - b) utvrđuje uspjeh učenika u učenju i vladanju i analizira rad odjeljenskih vijeća;
 - c) na prijedlog direktora, određuje razrednike;
 - d) vrši izbor oblika nastave i saglasno tome, vrši raspored učenika po odjeljenjima i podjelu predmeta na nastavnike, odnosno utvrđuje organizaciju nastave u (40-satnoj) radnoj sedmici;
 - e) odobrava učenicima završavanje dva razreda u toku jedne školske godine;
 - f) prati ostvarivanje nastavnog plana i programa i preduzima mjere za njegovo izvršenje;
 - g) predlaže direktoru nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature;
 - h) utvrđuje prijedlog i razmatra izvršenje godišnjeg programa rada škole, rada stručnih organa, tijela i komisija;
 - i) utvrđuje program i prati realizaciju stručnog usavršavanja nastavnika, stručnih saradnika i saradnika;
 - j) utvrđuje program i usvaja izvještaj o realizaciji ekskurzija, izleta i logorovanja;
 - k) analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže ocjenu o njihovom radu i unapređivanju;
 - l) utvrđuje prijedlog i predlaže članove školskog odbora iz reda nastavnika i stručnih saradnika škole;
 - m) utvrđuje i prati realizaciju programa profesionalne orijentacije učenika;
 - n) imenuje komisiju za polaganje ispita;
 - o) odobrava i organizuje polaganje prijemnih, dopunskih, razrednih, popravnih, vanrednih ispita i maturalnog odnosno završnog ispita koji se obavlja u školi u skladu sa ovim zakonom, te razmatra i usvaja izvještaje o obavljenim ispitima;
 - p) donosi odluku o poništavanju ispita;
 - r) prati rad vijeća učenika škole;
 - s) razmatra izvještaje o izvršenom stručnom nadzoru, po potrebi i inspekcijom pregledu, preduzima odgovarajuće mjere sa ciljem izvršavanja istih;
 - t) donosi odluku o prihvatanju plana stažiranja i imenovanju mentora kao i prihvatanje realizacije plana stažiranja pripravnika;
 - u) obavlja i druge poslove predviđene zakonom i pravilima škole.
- (2) Radom nastavničkog vijeća rukovodi direktor škole ili stručno lice koje on odredi.

Član 144.

(Nadležnosti odjeljenskog vijeća)

(1) Odjeljensko vijeće obavlja sljedeće poslove i zadatke:

- a) analizira uspjeh učenika u učenju i vladanju i rad nastavnika u odjeljenju i utvrđuje prijedlog mjera za poboljšanje u radu;
- b) neposredno radi na profesionalnoj orijentaciji učenika;

- c) predlaže oblike nastave koji će se primjenjivati u odjeljenjima u cjelini i za pojedine grupe učenika ili učenika pojedinačno;
 - d) predlaže organizovanje dopunske i dodatne nastave vodeći računa o opterećenju učenika;
 - e) usklađuje rad nastavnika u obrazovno-odgojnom procesu;
 - f) utvrđuje zaključne ocjene;
 - g) donosi i izriče stimulativne i pedagoške mjere;
 - h) predlaže pohvale i nagrade za nastavnike i učenike;
 - i) analizira rad nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i predlaže mjere za unapređenje obrazovno-odgojnog rada u odjeljenju, i
 - j) vrši i druge poslove utvrđene zakonom i pravilima škole.
- (2) Bliže odredbe o radu stručnih organa i razrednika utvrđuju se pravilima škole.

Član 145. **(Stručni aktiv)**

- (1) Stručni aktiv obavlja sljedeće poslove:
- a) radi na mikro i makro planiranju nastavnih sadržaja i njihove realizacije;
 - b) razmatra pitanja u vezi sa nastavom i predlaže preduzimanje potrebnih mjera u cilju osavremenjavanja obrazovno-odgojnog rada;
 - c) analizira nastavne planove i programe nastavnih predmeta i predlaže njihovo osavremenjavanje;
 - d) radi na usavršavanju i ujednačavanju kriterija za ocjenjivanje rezultata rada učenika;
 - e) predlaže nove oblike i sredstva rada u nastavi;
 - f) težište rada usmjerava na stručno usavršavanje nastavnika stručnog aktiva;
 - g) razmatra rezultate rada nastavnika i probleme sa kojim se nastavnici suočavaju u svom radu.
- (2) Sadržaj i način rada stručnog aktiva bliže se uređuje pravilima škole i godišnjim programom rada.

XV. AKTI ŠKOLE

Član 146. **(Opći akti)**

- (1) Osnovni opći akt škole su pravila škole.
- (2) Škola ima i druge opće akte u skladu sa zakonom i pravilima škole.

Član 147. **(Pravila škole)**

(1) Pravila škole sadrže odredbe koje se odnose na: naziv i sjedište škole, osnivača škole, obaveze škole prema osnivaču, djelatnost škole, način i uvjete obavljanja djelatnosti, odnos prema korisnicima usluga, statusne promjene, način sticanja i raspoređivanja sredstava za rad, utvrđivanje vrste i oblika organizovanja obrazovno-odgojnog rada, obrazovanje odraslih, uvjete za prijem nastavnika, stručnih saradnika i saradnika, način donošenja pravila o kućnom redu, način ostvarivanja saradnje škole sa roditeljima odnosno starateljima učenika, način organizovanja izvođenja praktične nastave, rada u školskim radionicama za praktičnu nastavu, postupak i utvrđivanje specifičnih sadržaja u okviru nastavnih planova i programa, organizovanje ferijalne prakse, organizovanje ekskurzija i izleta, organizovanje rada učeničke zadruge u školi, postupak stručnog usavršavanja nastavnog osoblja, vrednovanje rada nastavnika, ocjenjivanje i postupak napredovanja u struci i sticanje višeg stručnog zvanja, broj članova školskog odbora, postupak imenovanja i razrješenja direktora i pomoćnika direktora, lica ovlaštena da pored direktora zastupaju školu i njihova ovlaštenja i odgovornosti, stručne organe škole, vijeće roditelja, vijeće učenika, školska sportska društva i njihove nadležnosti, opće akte i način njihovog donošenja, način ostvarivanja javnosti rada, ostvarivanje prava, obaveza i odgovornosti zaposlenika škole i druga pitanja od značaja za rad škole.

(2) Ministarstvo vrši kontrolu usklađenosti pravila i drugih općih akata škole sa zakonom.

XVI. DOMOVI UČENIKA

Član 148. **(Dom učenika)**

(1) Domovi učenika su ustanove u kojima se osigurava odgoj i obrazovanje, smještaj i ishrana, kulturna djelatnost, fizička rekreacija i zadovoljavanje drugih potreba učenika srednjih škola.

(2) Odredbe ovog zakona o statusu, osnivanju, radu i prestanku rada, posebnom društvenom interesu, javnosti rada, godišnjem programu rada i izvještaju, nadzoru nad radom, o upisu, pravima i obavezama učenika, o izboru, ocjenjivanju i napredovanju odgajatelja, stručnih saradnika i saradnika, organu upravljanja, organu rukovođenja te vođenju dokumentacije i evidencije odnose se i na domove učenika.

Član 149.

(Akti koji se primjenjuju na osnivanje doma učenika)

(1) Za osnivanje doma učenika, osnivač je dužan da, pored općih uvjeta, utvrđenih ovim zakonom, osigura sredstva i uvjete u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima higijensko-tehničkih i prostornih uvjeta za rad doma učenika.

(2) Pedagoške standarde i normative iz stava (1) ovog člana, donosi ministar.

Član 150.

(Program obrazovno-odgojnog rada)

(1) Programom obrazovno-odgojnog rada utvrđuju se poslovi, ciljevi, zadaci i sadržaji, vrsta i obim obrazovno-odgojne aktivnosti u domu učenika.

(2) Jedinstven program obrazovno-odgojnog rada za sve vrste domova učenika čiji je osnivač Skupština Kantona donosi Ministarstvo.

Član 151.

(Pedagoško vijeće)

(1) Stručni organ doma učenika je pedagoško vijeće, koje sačinjavaju svi odgajatelji, stručni saradnici i saradnici doma učenika.

(2) Dom učenika može imati i druge stručne organe, koje obrazuje, u zavisnosti od svojih potreba u skladu sa pravilima doma.

(3) Bliže odredbe o sadržaju i načinu rada stručnih organa doma učenika sadrže pravila doma učenika.

Član 152.

(Uvjeti za izbor odgajatelja)

(1) Odgojni rad u domu učenika obavljaju odgajatelji.

(2) Za odgajatelja u domu učenika može biti izabrano lice koje ima odgovarajući nivo obrazovanja - visoka stručna sprema ili ekvivalent i stručno zvanje u određenoj oblasti, zdravstvenu sposobnost i položen stručni ispit.

Član 153.

(Organ upravljanja doma)

(1) Organ upravljanja u domu je upravni odbor.

(2) Upravni odbor doma ima tri člana.

(3) Jedan član upravnog odbora je predstavnik osnivača, jedan član upravnog odbora je iz reda zaposlenika doma i jedan član iz reda roditelja učenika.

(4) Članovi upravnog odbora doma učenika imenuju se na period od četiri godine.

(5) Bliži propis o načinu rada upravnog odbora donosi ministar.

Član 154.

(Izbor i imenovanje direktora)

(1) Za direktora doma učenika može biti imenovano lice koje, pored općih uvjeta, ispunjava uvjete:

a) za odgajatelja u domu učenika,

b) ima odgovarajući nivo obrazovanja – visoka stručna sprema ili ekvivalent i stručno zvanje u određenoj oblasti,

c) ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci na poslovima odgajatelja poslije sticanja odgovarajuće stručne spreme,

d) da se ističe organizacionim sposobnostima,

(2) Direktora doma učenika imenuje upravni odbor doma učenika, nakon provedenog konkursa i uz prethodnu saglasnost osnivača i stručno mišljenje Pedagoškog zavoda.

(3) Prethodnu saglasnost za imenovanje direktora doma učenika, čiji je osnivač Skupština Kantona, daje Ministarstvo.

(4) Direktor doma učenika imenuje se za vrijeme od četiri godine. Isto lice može biti imenovano za direktora doma učenika najviše dva puta u istom domu.

(5) Lice koje nije dobilo saglasnost Ministarstva ne može biti imenovano za vršioca dužnosti direktora, niti za direktora doma učenika.

(6) Ukoliko je član upravnog odbora kandidat za direktora ili pomoćnika direktora ne učestvuje u izboru i imenovanju direktora odnosno pomoćnika direktora doma učenika.

(7) Odluka o imenovanju direktora doma učenika je konačna.

Član 155.

(Konkurs za direktora)

(1) Dom učenika, kao javna ustanova, dužan je na osnovu odluke upravnog odbora, raspisati konkurs za izbor i imenovanje direktora najkasnije tri mjeseca prije isteka mandata direktora.

(2) Konkurs za izbor i imenovanje direktora doma učenika objavljuje se u dnevnom listu, dostavlja Službi za zapošljavanje Tuzlanskog kantona radi isticanja na oglasnoj ploči, te istovremeno istiche na oglasnoj ploči doma.

(3) Izbor najpovoljnijeg ponuđača za objavu konkursa iz prethodnog stava provest će Ministarstvo po posebnom ovlaštenju Vlade Kantona putem zajedničke javne nabavke za sve domove učenika koji imaju status javne ustanove.

(4) Istovremeno sa objavom u dnevnom listu dom učenika koji ima status javne ustanove dužan je dostaviti tekst konkursa Ministarstvu radi objave na web stranici.

(5) Konkurs za izbor i imenovanje direktora doma učenika sadrži uvjete za izbor i imenovanje direktora utvrđene ovim zakonom i pravilima doma učenika, trajanje konkursa, postupak i trajanje izbora kandidata i način obavještanja kandidata o rezultatima konkursa.

Član 156.

(Pravila doma)

(1) Dom učenika ima pravila doma učenika, koja donosi upravni odbor.

(2) Pravila doma učenika, pored odredaba utvrđenih ovim zakonom, sadrže i odredbe koje se odnose na: naziv i sjedište doma, osnivača doma, obaveze doma prema osnivaču, djelatnost, način i uvjete obavljanja djelatnosti, odnos prema korisnicima usluga, statusne promjene, način upisa i prijema u dom učenika, zdravstvenu zaštitu učenika u domu, način ostvarivanja saradnje sa školama, roditeljima odnosno starateljima učenika, način sticanja i raspoređivanja sredstava za rad, uvjete za prijem u radni odnos, postupak stručnog usavršavanja zaposlenika, broj članova upravnog odbora, postupak imenovanja i razrješenja direktora, stručne organe doma i njihove nadležnosti, opće akte i način njihovog donošenja, način ostvarivanja javnosti rada, ostvarivanje prava, obaveza i odgovornosti zaposlenika doma i druga pitanja od značaja za rad doma.

(3) Ministarstvo vrši kontrolu usklađenosti pravila i drugih općih akata doma učenika sa zakonom.

XVII. SINDIKALNO ORGANIZOVANJE

Član 157.

(Sindikatske škole)

(1) U školi se omogućava organizovanje i djelovanje sindikata srednjeg obrazovanja, Kantonalnog odbora i članova sindikata preko sindikalne organizacije srednjih škola.

(2) Sindikat škole djeluje u skladu sa zakonom, Kolektivnim ugovorom za djelatnost srednjeg obrazovanja u Tuzlanskom kantonu i pravilima sindikata.

XVIII. POTREBE I INTERESI KANTONA U SREDNJEM OBRAZOVANJU

Član 158.

(Potrebe i interesi Kantona u srednjem obrazovanju i odgoju)

Potrebe i interesi Kantona u srednjem obrazovanju i odgoju u smislu ovog zakona su:

- a) osigurati ostvarivanje prava svoj djeci na obrazovanje;
- b) osiguranje dostupnosti srednjeg obrazovanja djeci sa posebnim obrazovnim potrebama;
- c) organizovanje općeg i stručnog obrazovanja na dostignućima savremene nauke, tehnologije i društvenog razvoja za sticanje znanja i vještina za rad i nastavak obrazovanja;
- d) unapređivanje djelatnosti srednjeg obrazovanja i osiguravanje uvjeta rada prema zahtjevima nastavnih planova i programa;
- e) osiguranje dostupnosti srednjeg obrazovanja prema sposobnostima i mogućnostima učenika, a posebno nadarenih učenika koji postižu natprosječne rezultate;
- f) izdavanje školskih udžbenika, priručnika, časopisa i drugog didaktičkog materijala.

XIX. FINANSIRANJE SREDNJEG OBRAZOVANJA

Član 159.

(Finansijske obaveze osnivača)

Osnivač škole osigurava sredstva potrebna za osnivanje škole, njen rad u skladu sa standardima za škole, a naročito osigurava finansiranje sljedećeg:

- a) plate i druge naknade koje nemaju karakter plata nastavnika, stručnih saradnika i saradnika i drugih zaposlenika,
- b) njihovo stručno usavršavanje i obuku,
- c) obrazovanje djece sa posebnim potrebama,
- d) školska takmičenja,
- e) rad eksperimentalne škole i vježbaonice,
- g) održavanje prostora škole, kupovinu školske opreme, učila i drugog didaktičkog materijala,
- h) eksternu maturu.

Član 160.

(Finansiranje rada škola)

(1) Rad škola finansira se na sljedeći način:

- a) škola čiji je osnivač Skupština Kantona, finansira se iz budžeta Kantona i drugih izvora u skladu sa zakonom,
- b) škola čiji je osnivač općinsko vijeće, finansira se iz budžeta općine i drugih izvora u skladu sa zakonom,
- c) škola čiji su suosnivači Skupština Kantona i općinsko vijeće, finansira se iz budžeta Kantona i budžeta općine i drugih izvora u skladu sa zakonom,
- d) škola čiji je osnivač domaće i/ili strano fizičko ili pravno lice, finansira se iz sredstava osnivača,
- e) škola čiji je osnivač domaće ili strano fizičko ili pravno lice, a za čijim radom je Skupština Kantona iskazala javni interes, finansira se iz sredstava osnivača, a može se sufinansirati iz sredstava budžeta Kantona,
- f) vjerska škola čiji je osnivač crkva ili vjerska zajednica, a za čijim radom je Skupština Kantona iskazala javni interes, finansira se iz sredstava osnivača i sredstava budžeta Kantona.

(2) Finansiranje škola iz tačaka c), e) i f) se vrši na osnovu ugovora o međusobnim pravima, obavezama i odgovornostima osnivača.

(3) Vlastiti prihodi škole koji su kao takvi definisani posebnim propisima, raspodjeljuju se na način i u rokovima utvrđenim posebnim propisima, pravilima i usvojenim finansijskim planom škole.

Član 161.

(Etički kodeks)

(1) Etički kodeks definiše način ponašanja, poštivanje općih i posebnih moralnih i etičkih principa od strane zaposlenika škole, pri obavljanju svakodnevnih poslova i izvršavanja obaveza.

(2) Zaposlenik škole potpisuje izjavu iz koje proizilazi da je upoznat sa sadržajem i da će se pridržavati općih i posebnih obaveza i principa Etičkog kodeksa.

(3) Etički kodeks iz stava (1) ovog člana donosi ministar nakon obavljene javne rasprave.

XX. NADZOR

Član 162.

(Nadzor nad radom škole)

(1) Nadzor nad provođenjem ovog zakona kao i nadzor nad cjelishodnošću propisa donesenih na osnovu ovog zakona kao i drugih općih akata koje donose škole na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

(2) Inspekcijски nadzor nad radom škola, vrši nadležna inspekcija.

XXI. KAZNE NE ODREDBE

Član 163.

(Kaznene odrebe)

(1) Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kaznit će se za prekršaj škola, ako:

- a) onemogućiti upotrebu u nastavi bilo kojeg službenog jezika ili službenog pisma (član 7. stav (1));
- b) vrši diskriminaciju zaposlenika i učenika zbog korištenja bilo kojeg od službenih jezika u BiH (član 7. stav (3));
- c) ne omogućiti učenicima koji ne žele pohađati nastavu iz predmeta vjeronauka da pohađaju nastavu iz predmeta historija religija (član 9. stav (4));
- d) otpočne sa radom prije nego što Ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uvjeti za rad (član 19. stav (1));
- e) izda svjedodžbu ili drugu javnu ispravu o završenom razredu odnosno obrazovanju, prije upisa u Registar srednjih škola (član 20. stav (2));
- f) organizuje obrazovno-odgojni rad izvan sjedišta škole bez saglasnosti Ministarstva (član 22. stav (2));
- g) vrši diskriminaciju djece u pristupu djece obrazovanju ili njihovom učešću u obrazovnom procesu (član 32. stav (1));
- h) omogućiti organizovanje i djelovanje političkih stranaka i njihovih podmladaka (član 36. stav (1));
- i) istakne simbole u školi suprotno odredbama člana 36. stav (2);
- j) odstupi od školskog kalendara bez saglasnosti Ministarstva (član 42. stav (8));
- k) postupi suprotno odredbi člana 49. stav (6);
- l) organizuje izlete, stručne posjete, ekskurzije i logorovanja suprotno godišnjem programu rada i Načelima (član 50. stav (1));
- m) organizuje manifestaciju koja nije utvrđena godišnjim programom rada bez saglasnosti Ministarstva (član 51. stav (4));
- n) dozvoli upotrebu udžbenika, priručnika i drugih nastavnih sredstava koje nije odobrilo Ministarstvo (član 55. stav (2));
- o) ne omogućiti učniku polaganje razlike predmeta do početka drugog polugodišta tekuće školske godine (član 62.);
- p) ne zaključi ugovor za izvođenje praktične nastave sa privrednim društvom, drugim pravnim licem ili licem koje samostalno obavlja djelatnost u kojem se izvodi praktična nastava (član 63. stav (3));
- q) postupi suprotno odredbi člana 67. stav (2);
- r) upiše učenika suprotno odredbama člana 74. stavovi (1) do (9);
- s) postupi suprotno odredbi člana 104. stavovi (5) i (7);
- š) se utvrdi da je norma nastavnika u suprotnosti sa odredbama Pedagoških standarda i normativa (član 110. stav (1));
- t) ne osigura redovno ocjenjivanje rada nastavnika, stručnih saradnika i saradnika (član 116. stav (1));

- u) postupi suprotno odredbama člana 117. stav (1);
 - v) postupi suprotno odredbama člana 130. stavovi (1), (2) ili (4);
 - z) ne obustavi od izvršenja akt školskog odbora koji je u suprotnosti sa ustavom ili zakonom kao i pojedinačni akt kojim se nanosi šteta školi ili društvenoj zajednici (član 133. stav (1) tačka m)).
- (2) Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će se i odgovorno lice u školi novčanom kaznom od 300 do 1.200 KM.

Član 164.

(Kaznene odrebe)

(1) Novčanom kaznom od 500 do 2.000 KM kaznit će se za prekršaj škola, ako:

- a) učenici u toku dana imaju više od sedam odnosno u toku sedmice imaju više od 35 časova nastave i ostalih vidova neposrednog obrazovno-odgojnog rada (član 45.);
 - b) izda svjedodžbu prije nego ostvari godišnji fond nastavnih časova predviđen nastavnim planom i programom (član 46. stav (3));
 - c) u utvrđenom roku ne dostavi godišnji program rada škole Ministarstvu i Pedagoškom zavodu (član 49. stav (3));
 - d) ne prati i ne vrednuje rezultate rada učenika u skladu sa odredbama člana 79. stav (1);
 - e) ne vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju iz člana 98. stav (1);
 - f) primi zaposlenika u radni odnos suprotno odredbama člana 104. stavovi (1) do (4);
 - g) vrši diskriminaciju zaposlenika po bilo kojem osnovu (član 105.);
 - h) ne osigura da zaposlenici škole u određenom roku izvrše ljekarski i sistematski ljekarski pregled (član 106. stav (1));
- (2) Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će se i odgovorno lice u školi novčanom kaznom od 200 do 800 KM.
- (3) Novčanom kaznom od 200 do 800 KM kaznit će se predsjednik i članovi školskog odbora za prekršaj iz članova 49. stav (3), 127. stav (1) i 130. stav (1).

XXII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 165.

(Obaveza usklađivanja organizacije, djelatnosti i akata škole)

Škole su dužne da usklade svoju organizaciju, djelatnost i pravila sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 166.

(Pravo na završetak započetog obrazovanja)

Učenici koji su započeli obrazovanje po nastavnim planovima i programima donesenim u skladu sa Zakonom o srednjem obrazovanju ("Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 6/04, 7/05 i 3/08), imaju pravo da završe svoje obrazovanje po tim nastavnim planovima i programima, a najduže dvije godine nakon okončanog obrazovanja posljednje generacije u toj školi.

Član 167.

(Status nastavnika zatečenih u nastavnom procesu)

Nastavnici koji ne ispunjavaju uvjete utvrđene ovim zakonom zatečeni na poslovima stručno-teorijske i praktične nastave mogu i dalje obavljati poslove na kojima su zatečeni, pod uvjetom da u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona steknu odgovarajuću stručnu spremu utvrđenu ovim zakonom.

Član 168.

(Mandat članova školskog odbora i direktora)

(1) Danom stupanja na snagu ovog zakona članovima školskog odbora zatečenim na dužnosti prestaje mandat, o čemu će Vlada Kantona donijeti rješenje.

(2) Nakon donošenja rješenja iz stava (1) ovog člana, Vlada Kantona će u školama imenovati privremene školske odbore.

(3) Lice koje je prije stupanja na snagu ovog zakona najmanje dva puta imenovano na poziciju direktora škole ne može biti ponovo imenovano za direktora ili vršioca dužnosti direktora u istoj školi.

(4) Lice zatečeno na dužnosti direktora škole na dan stupanja na snagu ovog zakona ostaje na dužnosti do isteka mandata na koji je izabrano, odnosno do razrješenja sa dužnosti direktora.

(5) Postupci imenovanja predsjednika i članova školskog odbora i direktora koji su započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, obustavit će se.

Član 169.

(Zadržavanje prava i obaveze osnivača)

Skupština Kantona zadržava prava i obaveze osnivača prema postojećim školama i domovima učenika, koji imaju status javne ustanove, preuzeta ranijim propisima.

Član 170.

(Donošenje provedbenih akata)

(1) Skupština Kantona će u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti Strategiju razvoja srednjeg obrazovanja i odgoja Tuzlanskog kantona (član 12).

(2) Skupština Kantona će u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti zakon o obrazovanju i obuci odraslih (član 72.).

(3) Vlada Kantona će do početka naredne školske godine, donijeti propise iz članova 27., 115., 117. i 122. ovog zakona.

Član 171.

(Donošenje provedbenih akata)

(1) Ministarstvo će do početka naredne školske godine donijeti propise iz članova 41. i 74.

(2) Ministarstvo će u roku od godine dana donijeti propise iz članova 8., 67. i 150. stav (2).

(3) Ministar će u roku godine dana, od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti propise iz članova 8., 15., 17., 20., 50., 53., 54., 63., 65., 71., 72., 74., 80., 83., 87., 88., 89., 90., 92., 98., 104., 119., 125., 130., 134., 140., 149., 153. i 161.

(4) Pedagoški zavod će do početka naredne školske godine donijeti propis iz članova 49. i 79.

(5) Do donošenja propisa iz stavova (1) do (4) ovog člana primjenjivat će se važeći propisi ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

(6) Prilikom donošenja podzakonskih akata koji se odnose na prava, obaveze i odgovornosti zaposlenika obavezno je učešće ovlaštenih predstavnika sindikata potpisnika Kolektivnog ugovora za djelatnost srednjeg obrazovanja Tuzlanskog kantona.

Član 172.

(Prestanak važnosti ranijih propisa)

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o srednjem obrazovanju ("Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 6/04, 7/05 i 3/08).

Član 173.

(Stupanje na snagu zakona)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Tuzlanskog kantona"

Bosna i Hercegovina
- Federacija Bosne i Hercegovine -
TUZLANSKI KANTON
Skupština
Broj: 01-02-350-16/11
Tuzla, 22.12.2011. godine

Predsjednik
Skupštine Tuzlanskog kantona,
Bajazit Jašarević, v.r.

Skupština Tuzlanskog kantona, na sjednici održanoj 22.12.2011. godine, d o n o s i

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSNOVOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

Član 1.

U Zakonu o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Tuzlanskog kantona“, br. 6/04 i 7/05), u članu 1. iza stava 1. dodaje se novi stav 2., koji glasi:

„Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za lica u muškom rodu su neutralni i odnose se na muška i ženska lica.“

Član 2.

U članu 3. u stavu 2. iza alineje 7. dodaju se nove alineje 8. i 9., koje glase:

„- sticanje i razvijanje svijesti o potrebi čuvanja zdravlja i zaštite prirode i čovjekove sredine;
- sticanje osnovnih saznanja i navika lijepog ponašanja i razvijanje sposobnosti i kulture komunikacije;“.

Dosadašnje alineje 8. do 10. postaju alineje 10. do 12.

Član 3.

U članu 5. stav 4. mijenja se i glasi:

„„Inkluzija“ podrazumijeva sveobuhvatno uključivanje nadarenih i talentovanih učenika i učenika s teškoćama u razvoju, teškoćama u učenju i uopšte teškoćama socijalne integracije u odgojno-obrazovni sistem, svakodnevni život i društvenu stvarnost.“

U istom članu stavovi 7. i 8. mijenjaju se i glase:

„„Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH“ je samostalna upravna organizacija nadležna za uspostavljanje standarda znanja, ocjenjivanje postignutih rezultata i razvoj zajedničkog jezgra nastavnih planova i programa u predškolskom, osnovnom i srednjem obrazovanju, i za druge stručne poslove u oblasti standarda znanja i ocjenjivanja kvaliteta koji su određeni posebnim zakonima i drugim propisima.

„Izborni predmeti“ su predmeti koje učenici biraju da izučavaju unutar propisane grupe predmeta nastavnog plana i programa iz tri nastavna područja: jezičko-društveno-humanističkog, prirodno-matematičko-tehničkog i umjetničkog područja.“

Član 4.

U članu 8. stav 6. mijenja se i glasi:

„U osnovnoj školi u kojoj pripadnici jedne nacionalne manjine čine najmanje jednu trećinu ukupnog broja učenika u školi, samo za pripadnike te manjine se nastava izvodi na jeziku te manjine, uz obavezno savladavanje jezika iz člana 7. ovog zakona.“

U istom članu iza stava 6. dodaje se novi stav 7., koji glasi:

„U osnovnoj školi u kojoj pripadnici jedne nacionalne manjine čine najmanje jednu petinu ukupnog broja učenika u školi se osigurava dodatna nastava o jeziku, književnosti, historiji, geografiji i kulturi manjine kojoj pripadaju, ako to zahtijeva većina roditelja učenika pripadnika te nacionalne manjine.“

Stav 7. postaje stav 8.

Član 5.

U članu 12. stavu 3. na kraju teksta ispred riječi „škole“ dodaje se riječ „najbliže“.

Član 6.

U članu 20. stavu 4. riječi „nostrifikacija odnosno“ brišu se.

U istom članu u stavu 5. riječi „nostrifikacije i“ brišu se.

Član 7.

U članu 21. stavovi 5. i 6. mijenjaju se i glase:

„Osnovna škola je obavezna na vidnom mjestu pri ulazu u školski objekat istaknuti natpisnu ploču koja sadrži naziv i sjedište škole, a natpisna ploča škole čiji je osnivač Skupština Kantona, osim naziva i sjedišta, sadrži i grb Kantona ispisana na oba pisma jezicima konstitutivnih naroda.